

Traktor och motorredskap använda i lantbruksverksamhet

Villkor

Traktor och motorredskap, lantbruk MTL12

Gäller från 2023-04-01

Innehåll

1. Allmänna villkor för fordon i lantbruksverksamhet.....	3
2. Trafikförsäkring och Trafikansvarsförsäkring.....	4
3. Kaskoförsäkring.....	5
4. Brandförsäkring.....	7
5. Glasruteförsäkring.....	8
6. Stöldförsäkring.....	8
7. Vagnskadeförsäkring.....	10
8. Krisförsäkring.....	10
9. Avbrottsförsäkring.....	11
10. Rättsskyddsförsäkring – fordon.....	12
11. Tilläggförsäkringar /Tilläggspaket – Företagsförsäkring.....	15
A Maskinskade- och elektronikförsäkring - Tilläggförsäkring.....	15
B Avbrottsförsäkring.....	15
C Ansvarsförsäkring.....	15
D Oljeskadeförsäkring.....	18
E Cisternförsäkring.....	18
F Transportöransvarsförsäkring.....	19
G Lyftansvarsförsäkring.....	20
H Egendomsförsäkring.....	20
J Resgodsförsäkring (förarens personliga tillhörigheter).....	20
K Rättsskyddsförsäkring - verksamhet.....	20
12. Försäkring för avställt fordon.....	21
13. Allmänna avtalsbestämmelser.....	21
Begreppsförklaringar.....	25

Undvik brand

Mer än varannan brandskada orsakas av fel på elsystemet eller att huvudströmbrytaren inte slagits ifrån när maskinen inte används. Tänk därför på att alltid slå av huvudströmbrytaren vid paus eller uppehåll i arbetet och när maskinen lämnas.

Maskinen representerar en betydande investering. För att undvika skador och därtill hörande driftsavbrott, har försäkringsbranschen tagit fram följande brandskyddsföreskrifter.

Kraven är bland annat

1. Montera huvudströmbrytare som är rätt dimensionerad och rätt placerad.
2. Montera skyddshölje på pluskabel i hela dess längd mellan batteri/startmotor/generator.
3. Montera polskydd på batteriets poler och/eller skyddsmatta över batteri.
4. Montera polskydd på kabelanslutningar vid huvudströmbrytare, startmotor och generator.
5. Byt eventuella plåtklamrar på elledningar till isolerade sådana.
6. Maskinen ska vara försedd med skyltar vilka markerar var huvudströmbrytaren samt handbrandsläckare finns.
7. Bränsleslangar ska uppfylla gällande krav för brandhärdighet och monterade så att läckage undviks. Spridarrör ska vara klamrade enligt generalagentens/tillverkarens anvisningar.
8. Maskinen ska vara försedd med lätt åtkomliga brandsläckare av klass som framgår av punkten 4.6 samt SBF 127 senaste version.
9. Lantbrukstraktor, levererad som ny från och med 2003-01-01, ska vara utrustad med elektrisk styrd huvudströmbrytare. Ytterligare krav kan finnas på maskinen, beroende på i vilken miljö den används, exempelvis brandfarlig miljö. OBS! Bryt alltid huvudströmmen när maskinen lämnas utan tillsyn och vid reparation, rengöring eller garagering. Se ytterligare viktiga föreskrifter enligt punkt 4.6 samt SBF 127, senaste version.

1. Allmänna villkor för fordon i lantbruksverksamhet

Det framgår av försäkringsbrevet hur ditt fordon är placerat enligt nedan

- Transporterande skogsfordon.
- Traktor.
- Lastmaskin.
- Transporterande motorredskap.
- Truck.
- Självgående maskin.
- Anläggningsmaskin.
- Motorredskap.
- Bearbetande skogsmaskin.

Fordonet ska användas huvudsakligen i egen lantbruksverksamhet. Fordonet får användas i övriga verksamhet upp till maximalt fyra prisbasbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt (det år skadan inträffade).

För körning för annans räkning överstigande fyra prisbasbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt ska detta anges vid försäkringens tecknande.

1.1 Inledning

Villkoren i detta häfte gäller för traktor-, anläggningsmaskin och skogsmaskin som används huvudsakligen inom egen lantbruksverksamhet.

För vissa tilläggförsäkringar redogör vi för de viktigaste bestämmelserna.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet/avtalet och detta villkor.

Villkorsbestämmelserna gäller bara om det aktuella momentet finns i försäkringsavtalet. I tillämpliga delar gäller även Tilläggförsäkringar (se kap 11) och Allmänna bestämmelser (se kap 13). För försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns bland annat i Trafikskade- och Försäkringsavtalslagen.

Tvist om försäkringsavtalet ska handläggas av svensk domstol med tillämpning av svensk lag.

För Leverantörsförsäkringen ansvarar Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 502010-9681, 106 50 Stockholm, telefon 08-588 400 00 och för övriga försäkringsmoment ansvarar respektive länsförsäkringsbolag (se villkorshäftets baksida) om inte annat avtalats.

1.2 Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet/avtalet eller detta villkor.

Om flera skador uppstår vid samma skadetillfälle och om ersättning ska betalas genom flera försäkringsformer, eller genom flera av försäkringstagarens försäkringar i Länsförsäkringar drar vi bara av en självrisk

- den högsta. Trafik- och Rättsskyddssjälvrisk betalas alltid utöver denna självrisk.

Försäringsskydd

▪ Trafikförsäkring	Obligatorisk
▪ Brandförsäkring ▪ Glasrutförsäkring ▪ Stöldförsäkring ▪ Krisförsäkring ▪ Hyra av ersättningsmaskin och ersättningstraktor ▪ Avbrottsförsäkring ▪ Rättsskyddsförsäkring	Halvförsäkring (tillvalspaket till trafikförsäkring)
▪ Vagnskadeförsäkring	Helförsäkring (tillval till halvförsäkring)
▪ Maskinskade- och elektronikförsäkring	Tilläggförsäkring
▪ Avbrottsförsäkring ▪ Ansvarsförsäkring ▪ Oljeskadeförsäkring ▪ Cisternförsäkring ▪ Transportöransvarsförsäkring ▪ Lyftansvarsförsäkring ▪ Rättsskyddsförsäkring - Verksamhet ▪ Egendomsförsäkring ▪ Resgodsförsäkring	Tilläggspaket - Företagsförsäkring (tillval till halv- och helförsäkring)
▪ Avställningsförsäkring	Kan tecknas då registreringspliktigt fordon är avställt i vägtrafikregistret samt då icke registreringspliktigt fordon inte brukas

1.3 Försäringsskydd

Försäkringen kan innehålla följande delar (se tabell). Vilket försäringsskydd som ingår framgår av försäkringsbrevet/avtalet.

1.4 Fordon som hyrs ut

Det är viktigt att du kontaktar ditt länsförsäkringsbolag innan du hyr ut ditt fordon samt att föreskrifterna i detta villkor även följs för det uthyrda fordonet inklusive tillbehör. Om detta inte sker kan ersättningen vid skada minskas eller utebli helt enligt 13.11.

2. Trafikförsäkring och Trafikansvarsförsäkring

2.1 Försäkringen gäller för

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen för person- och sakskada, som är en följd av trafik med fordonet. Enligt dessa regler kan ersättning inte lämnas för skada på fordonet och inte på egendom som transporteras med fordonet.

Skada, utanför Sverige, som inte omfattas av Trafikskadelagen regleras enligt skadelandets lagstiftning. Beträffande svensk medborgare eller den som har hemvist i Sverige, se nedan under Var försäkring gäller – Giltighetsområde.

Utvidgat åtagande

Varje skadad förare eller passagerare får ersättning upp till 1/2 prisbasbelopp för samtidigt skadade kläder och andra tillhörigheter som bars vid skadetillfället.

Försäkringen gäller inte för värdeföremål som till exempel

- Kameror.
- Ringar.
- Smycken.
- Pengar.
- Värdehandlingar.

Vid skada på egendom kan ersättningen minskas (jämkas) om den som drabbats av skadan varit medvållande, det vill säga själv haft skuld i att skadan hänt. Oavsett detta betalar försäkringen full ersättning upp till 1/4 prisbasbelopp. För den del av skadan som överstiger 1/4 prisbasbelopp minskas ersättningen enligt reglerna i trafikskadelagen. Denna utvidgade ersättning (enligt 2.1) gäller inte vid skada på

- Motordrivet fordon.
- Fordon som är kopplat till motordrivet fordon.
- Spårbundet fordon.
- Egendom som transporteras med sådant fordon som nämnts ovan.
- Egendom som tillhör försäkringstagaren själv eller det försäkrade fordonets brukare eller förare.
- Om den skadelidande genom uppsåt eller grov vårdslöshet medverkat till skadan.

2.2 Var försäkringen gäller (Giltighetsområde)

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa. Trafikförsäkringen gäller i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för svensk medborgare och för den som har sin hemvist i Sverige och som skadas i följd av trafik med svenskregistrerat fordon.

2.3 Självrisker

Trafikförsäkringen gäller med självrisk om detta anges i försäkringsbrevet eller i detta villkor. Om en eller fler självrisker gäller för en skadehändelse läggs självriskerna samman. Vi har rätt att återkräva utgiven trafikskadeersättning intill självrisken.

2.4 Särskilda självrisker

2.4.1 Brottssjälvrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk motsvarande tio procent av prisbasbeloppet om

- a) Föraren inte hade giltigt körkort/förarbevis eller annan särskild behörighet enligt myndighetskrav eller om föraren kört fordonet utan att ha den ålder som krävs eller vid övningskörning om läraren och eleven inte uppfyllde kraven för tillåten övningskörning.

- b) Föraren var straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.
- c) Föraren vid skadetillfället brutit mot gällande arbetstidsregler, vilotidsregler eller kör- och vilotidsregler. Dessutom har bolaget rätt att av skadevållaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i trafikskadelagen. Se även 13.13.

2.4.2 ADR-självrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk motsvarande tio procent av prisbasbeloppet om föraren vid transport av farligt gods saknar gällande "intyg om utbildning av förare av fordon som transporterar ADR-gods" och då skada orsakats av godset. Sådant intyg (så kallade ADR-intyg) fordras vid inrikes och utrikes transport av farligt gods i

- a) Tank eller tankcontainer om 3 m³ eller mer.
- b) Behållare eller kärl om 450 liter eller mer och då den sammantagna volymen av behållarna/kärlen uppgår till 3 m³ eller mer.

2.4.3 Självrisk vid skada i följd av trafik med luftfarkost

Vid skada på luftfarkost eller del av sådan gäller trafikförsäkringen för juridisk person med en extra självrisk motsvarande 20 prisbasbelopp.

Detta gäller då skada inträffar inom avspärrat flygplatsområde eller på annan plats där luftfarkost tillverkas, byggs om, servas, besiktigas, förvaras etc. och om allmän motorfordonstrafik på området eller platsen inte är tillåten.

2.4.4 Självrisk i samband med snöröjning

Vid skador i samband med snöröjning och där antalet skadefall inte kan konstateras, tillämpas i stället självrisken 20 procent av skadekostnaden per entreprenad, lägst 10 procent av prisbasbeloppet och högst ett prisbasbelopp.

2.5 Vid skada

2.5.1

- a) Den försäkrade ska omedelbart meddela bolaget om han krävts på skadestånd och kravet leder till rättegång. Den försäkrade ska följa våra anvisningar. Om försäkringen gäller för skadan, betalar vi den försäkrades rättegångskostnader om de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången.
- b) Om den som drabbas av ersättningsbar personskada och vi bedömer det nödvändigt med juridiskt ombud betalar vi också ombudskostnader som är nödvändiga och skäliga för att ta tillvara ersättningsberättigades rätt till ersättning vid skadereglering utom rätta. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen. Länsförsäkringar inhämtar och betalar den medicinska utredning som bolaget anser nödvändig i det aktuella ärendet om inte annat överenskommit.

Krav på ombud samt prövning av ombud ska göras enligt Rättsskydds-försäkring punkterna 10.8 och 10.8.1.

2.5.2

Vår fordran på obetald trafiksjälvrisk kan vi överlåta till Trafikförsäkringsföreningen.

2.5.3

Försäkringstagaren ska betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisken.

2.5.4

Det är inte bindande för bolaget om den försäkrade, utan bolagets tillåtelse, medger ersättningsanspråk eller betalar ersättning. Vi är inte heller bundna av domstols dom, om den försäkrade inte fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 2.5 eller om tredskodom meddelas.

2.5.5 Mervärdesskatt

Försäkringstagaren ska på vår begäran utnyttja sin avlyftningsrätt för att återbetala mervärdesskatt som utbetalats till skadelidande.

3. Kaskoförsäkring

3.1 Inledning

Kaskoförsäkring är, brand-, glasrute-, stöld-, kris och vagnskadeförsäkring. Det framgår av försäkringsbrevet/ avtalet vilka försäkringsformer som ingår i avtalet.

3.2 Försäkringen gäller för

3.2.1 Försäkrad egendom

- Fordonet
- Utrustning i eller på fordonet om den tillhör fordonet och kan anses vara normal för ett fordon av samma slag och fabrikat som det försäkrade. Elektronisk utrustning enligt ovan för ljud- och bildåtergivning, kommunikation, databehandling samt system för gräv, schakt, navigation och styrning anses endast normal om den är avsedd och konstruerad för att användas i fordonet samt om den är fast monterad i fordonet och ansluten till dess elsystem.

Om sådan utrustning eller delar av denna är flyttbar anses den som normal om den endast fungerar när den är ansluten till en anordning/ett system. Om sådan utrustning är ansluten till anordning/system på annan plats än i fordonet omfattas den inte av fordonets försäkring.

Med anordning/system avses enheter som behövs för att utrustningen ska kunna anslutas, hållas fast och användas i eller på fordonet. Anordningen/systemet ska vara avsedd för utrustningen och dess användning i eller på fordonet samt vara fast monterad i fordonet och permanent ansluten till dess elsystem. Utrustning för vinterväghållning för väghållares räkning omfattas även om utrustningen tillhör annan än försäkringstagaren då avtal om vinterväghållning mellan parterna finns och om ersättning inte kan lämnas från annan försäkring.

Lagringsmedia som CD och DVD-skivor omfattas inte. Om det är normalt att ha med vissa verktyg, förbrukningsartiklar för fordonet eller annan utrustning som krävs för fordonets drift och omedelbara underhåll, omfattar försäkringen också dessa upp till ett prisbasbelopp, dock ej drivmedel i dunk. Försäkringen omfattar inte reservdelar som medförs i fordonet.

- Avmonterad fordonsdel och avmonterad utrustning. Detta under förutsättning att egendomen är tillverkad för att användas i eller på fordonet. Försäkringen gäller endast för en uppsättning av varje avmonterad fordonsdel eller utrustningsdetalj.
- Manskaps- och redskapsvagn på hjul inklusive innehåll.
- Innehåll i manskapsbod.
- Container.
- Drivmedel i fordonets bränsletank.

Högsta ersättningsbelopp för egendom enligt punkt d-f är 5 prisbasbelopp (om företagstillägg tecknats är högsta ersättning 10 prisbas-

belopp). För verksamhetsrelaterade hjälpmedel i manskapsbod, manskaps- och redskapsvagn på hjul är ersättningen begränsad till ett prisbasbelopp.

Anmärkning Som fordon, fordonsdel eller utrustning räknas inte

- Fristående tank.
- Drivmedel som förvaras i sådan tank.
- Släp, dock omfattas till terrängvagn (transporterande skogsfordon) kopplat terrängsläp.
- Arbetsredskap som är speciella för lantbruk, till exempel redskap för besprutning, jordbearbetning, sådd och skörd.
- Svetsutrustning och specialverktyg.
- Efterfordon, kopplat till fordonet men inte avsett för gods- eller personbefordran.

3.3 Försäkringen gäller **inte** för skada

- Om fordonet används för militärt ändamål.
- Som består i slitage eller förbrukning eller som har orsakats av bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd.
- Som generalagent/tillverkare eller annan är ansvarig för på grund av kontrakt, garanti eller annat åtagande.
- Som inträffat under tävling med fordonet eller träning för tävling, om vi inte särskilt åtagit oss detta.
- Om fordonet inte uppfyller krav enligt för fordonet gällande Traktor- och Maskindirektiv, vilket bland annat innebär att maskiner tillverkade eller importerade efter 1 januari 1995 samt maskiner importerade från icke EU-land ska vara CE-märkta.

3.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa. För vissa försäkringsmoment kan andra regler gälla.

3.5 Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsomfattning framgår av försäkringsbrevet/avtalet eller i detta villkor.

3.6 Föreskrifter för kaskoförsäkring

- Föraren ska ha giltigt körkort, förarbevis eller annan särskild behörighet enligt myndighetskrav. Vid övningskörning, ska lärare och elev uppfylla kraven för tillåten övningskörning. Förare av andra typer av fordon/maskiner där körkort/förarebevis inte behövs ska ha den ålder som krävs. Om föreskriften inte följs kan ersättning vid skada helt utebli enligt 13.11.
- Om föraren är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförande av fordonet, sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om du kan visa att skadan skulle ha uppkommit oberoende av alkohol-/drogpåverkan eller om du kan visa att du inte insett eller borde ha insett att föraren varit straffbart påverkad, eller om du gjort vad du rimligen kunnat för att förhindra körningen.
- Om annan än försäkringstagaren själv framfört fordonet under sådant förhållande som anges i a) sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om försäkringstagaren kan visa att denne gjort vad denne rimligen kunnat för att förhindra körningen.

d) Om försäkringstagaren varit passagerare i fordonet när annan än han själv framfört fordonet under sådana förhållanden som anges i b) sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om försäkringstagaren kan visa att denne inte insett eller borde ha insett att föraren varit straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, eller om försäkringstagaren gjort vad denne rimligen kunnat för att förhindra körningen.

3.7 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast försäkringstagarens eget ekonomiska intresse.

Har fordonet köpts på avbetalning eller kredit har vi rätt att lämna ersättning till säljaren eller den som har övertagit fordonet. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen, lagen om avbetalningsköp eller lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare med fler. Om försäkringstagaren hyrt (leasat) fordonet/utrustning tillhörande det hyrda fordonet har vi rätt att lämna ersättning till ägaren. Dessutom avser försäkringen försäkringstagarens intresse i utrustning enligt försäkrad egendom 3.2.1 b) som är lånad, hyrd eller ägd av fordonet brukare. Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning gäller inte vid skada på lösegendom.

3.8 Värderings- och ersättningsregler för kaskoförsäkring

Vi har rätt att avgöra om det skadade/tillgripna ska repareras, om det ska ersättas med något likvärdigt eller om skadan ska betalas kontant. Se även 13.10.3. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå kan sådan användas vid reparation eller återanskaffning. Vi har rätt att anvisa inköpsställe, leverantör eller motsvarande. Ersättningen beräknas på fordonets värde i allmänna handeln omedelbart före skadan (marknadsvärdet). Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid skada på del av fordonet eller på utrustning.

Om marknadsvärdet inte kan fastställas tillämpas en schabloniserad avskrivning.

Om utrustningens fabrikat, modell och ålder inte kan styrkas med exempelvis originalkvitto/garantibevis betalas i regel ingen ersättning.

3.8.1 Vi betalar *inte*

- Kostnad för förbättring eller förändring av fordonet i samband med reparation.
- Merkostnad som beror på att våra anvisningar om inköpsställe enligt 3.8 inte inhämtats eller följt.

- Kostnad för lackering som inte motsvarar den som fordonet hade i det seriemässiga utförandet. Kostnad för varumärke eller mönsterskyddad firmasymbol och reklamtext betalas. Motivlack ersätts inte.
- Värdeminskning.
- Normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat tillgrepp.
- Merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller genom att reservdelar fraktas på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, om inte vi särskilt godkänt merkostnaden.
- Merkostnad som uppkommer genom att reservdel, tillbehör eller material inte kunnat anskaffas eller att leveransen fördröjts.

3.8.2

Vi övertar äganderätten till fordon eller delar som ersätts om inte annat överenskommit.

3.8.3

Förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas betalas endast om vi särskilt åtagit oss detta enligt försäkringsavtalet.

3.8.4 Bärgnings- och hämtningskostnad

Om skada på fordonet är ersättningsbar ur försäkringen betalas också nödvändig bärgning från skadeplatsen till närmaste lämpliga verkstad som kan reparera fordonet. Har skadan skett utomlands kan transport till närmaste verkstad i Sverige som kan utföra reparationen betalas, om vi bedömer att detta är nödvändigt.

Om stödförsäkrat fordon återfinns på annan ort än där det tillgripits betalas försäkringstagarens skäliga kostnader för hämtning av fordonet.

Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen. Vi avgör om transport till annan ort än hemorten kan betalas.

Vi betalar de skäliga bärgnings- och transportkostnader som, tillsammans med fordonsskadan, överstiger den självrisk som gäller för respektive försäkringsmoment.

Bärgning av helförsäkrat fordon efter trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse, exempelvis fastkörning och liknande, betalas även om fordonet inte skadats. Gällande vagnskadesjälvrisk tillämpas.

Vid ersättningsbar brand-, glas-, stöld-, vagn- och maskin- och elektronikskada ersätts även skälig kostnad för hemtransport efter genomförd reparation. Ersättning lämnas endast efter att fordonet bärgats i samband med ersättningsbar skada.

Kommunikations- och annan elektronisk utrustning, procent								
Under 1 år	Över 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år
0	10	20	30	40	50	60	70	80

Maximal avskrivning 80 procent. Begränsningen gäller inte fabriksmonterad originalutrustning.

Fordonsbatterier, procent					
Under 1 år	Över 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
0	20	40	60	70	80

Maximal avskrivning 80 procent.

4. Brandförsäkring

4.1 Försäkringen gäller för skada

- Genom brand, åskslag eller explosion. Med brand avses eld som kommit lös.
- På elektriska kablar genom kortslutning samt direkta följskador på elektriska komponenter, dock inte för de komponenter som orsakat skadan.
- Genom brand som anlagts av tredje man (med tredje man menas annan än försäkringstagaren eller den som handlat utan dennes samtycke).

4.2 Försäkringen gäller **inte** för skada

- På motor, ljuddämpare, katalysator, däck eller slangar genom explosion i dessa.
- Genom trafikolycka, även om skadan uppkommit som en följd av brand, åskslag, explosion eller kortslutning.
- Som avses i 6.1 stödförsäkring.

4.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

4.4 Självrisiker

Självrisiken för framgår av försäkringsbrevet/avtalet.

4.5 Särskilda självrisiker

För fordon som av länsförsäkringsbolagen beviljats dispens från bestämmelserna i SBF 127, tillämpas vid varje skadetillfälle en självrisk av 50 procent av prisbasbeloppet.

Vid skada som inträffat utanför Norden, men inom det så kallade grönakortområdet tillämpas dubbel självrisk, lägst ett prisbasbelopp.

4.6 Säkerhetsföreskrifter

Fordonet ska uppfylla de regler om brandskydd som gäller enligt Brandskyddsföreningens bestämmelser, SBF 127, senaste version.

- Fordonet ska hållas tillfredställande rent för att undvika brand. Rengöring ska utföras kontinuerligt.
- Elektriska kablar, komponenter, laddstationer och laddboxar ska vara fackmannamässigt monterade.
- Fordonet ska vara utrustat med lägst en handbrandsläckare av klass 27A 183BC. Detta gäller inte lantbrukstraktor levererad innan 1996-01-01.
- Huvudströmmen ska brytas när fordonet lämnas utan tillsyn samt vid reparation och rengöring.
- Fordonet ska genomgå årlig brandskyddskontroll av behörig personal. Vid brandskada ska ett brandskyddsprotokoll kunna visas upp som inte är äldre än 16 månader.

Traktor och maskin i egen lantbruksverksamhet levererad eller registrerad från och med 2017-04-01 ska brandskyddskontrolleras innan leverans. Därefter ska brandskyddskontroll utföras minst vart femte år av behörig personal. Däremellan ska brandskyddet kontrolleras årligen av ägaren eller gårdens personal enligt LBK flik 8, samt checklista bilaga 1. Checklistan ska sparas i minst fem år.

För traktor och maskin i egen lantbruksverksamhet levererad eller registrerad före 2017-04-01 ska brandskyddet kontrolleras årligen av ägaren eller gårdens personal enligt LBK flik 8, samt checklista 1. Checklistan ska sparas i minst fem år. Punkten e) omfattar inte:

- Maskiner med vikt under 600 kilo och/eller nypris högst 2 prisbasbelopp.
- Nya traktorer levererade/registrerade efter 2003-01-01 ska vara utrustade med elmanövrerad huvudströmbrytare.
  - Fordon som används i brandfarlig miljö eller med brandfarligt material (till exempel flis, torv, trä, papper, sopor eller petroleumprodukter) ska, om inte annat anges, enligt dessa regler vara utrustat med fastmonterat släcksystem (sprinkler).
  - Fordon med fastmonterat släcksystem (sprinkler) ska revisionsbesiktigas av behörig firma varje år.
  - Föraren ska vara utbildad på släcksystemet och väl förtrogen med dess handhavande. Föraren ska agera och följa de föreskrifter, regler, handböcker, allmänna anvisningar med mera som meddelats av tillverkare, utbildare, leverantör, besiktningsman, Länsförsäkringar eller annan i syfte att förhindra eller begränsa skada.
  - Vid stationär drift ska motorvakt användas.
  - Anordning som används för att värma eller torka fordonet eller del av fordonet ska vara godkänd för detta ändamål av SP, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Sprängämnesinspektionen eller Intertek. Generalagentens/tillverkarens anvisningar ska följas.
  - De föreskrifter som meddelas i lag eller förordning beträffande starkströmsanordning ska följas.
  - Föreskrifter ska iakttas som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada och som gäller för fordonet i den lokal där fordonet i regel förvaras.
  - För skördetröska gäller följande:
    - Tröska ska ha minst två handbrandsläckare av klass 43A 233 BC
    - En av brandsläckarna ska kunna nås från marken.
    - Tröska levererad efter 2017-04-01 ska ha, förutom handbrandsläckare enligt ovan, även ha fast monterat släcksystem typ B (sprinkler) utan automatisk motoravstängning.
    - Handbrandsläckare klass 34A 233B C får användas på maskiner levererade före 2021-10-01.

Säkerhetsföreskrifterna enligt 4.6 gäller om inte annat framgår av SBF 127 samt FTR 127, senaste version.

Om föreskrifterna inte följts, kan ersättning vid skada minskas eller utebli enligt punkt 13.II. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

4.7 Övrigt

För lantbrukstraktor (levererad före 2003-01-01) utrustad med elektrisk manövrerad huvudströmbrytare och som uppfyller kraven enligt SBF 127, lämnas självriskbefrielse vid brandskada.

5. Glasrutförsäkring

5.1 Försäkringen gäller för skada

som består i att vind-, sido-, bak- eller takruta genombrutits, spräckts eller krossats.

5.2 Försäkringen gäller **inte** för skada

som hänt när fordonet kolliderat, vält eller kört av vägen eller vid uppsåtlig skadegörelse (ersätts genom vagnskadeförsäkring).

5.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

5.4 Självriser

Självrisken för framgång av försäkringsbrevet/avtalet.

5.5 Särskilda självriser

Vid skada som inträffat utanför Norden, men inom det så kallade gröna kortområdet tillämpas dubbel självrisk.

6. Stödförsäkring

6.1 Försäkringen gäller för skada

- Genom stöld.
- Genom tillgrepp av fordonet.
- Genom försök till sådana brott.
- Genom uppsåtlig skadegörelse i samband med någon av händelserna under a), b) och c).

Förlust av fordon ersätts om fordonet inte kommit tillrätta inom 30 dagar från den dag vi fick din anmälan. Vid stöld av ljud- och bildutrustning (utöver vad som anges enligt 3.2.1 b) och tillbehör till denna utrustning är ersättningen begränsad till sammanlagt 1/4 prisbasbelopp. Begränsningen gäller inte fabriksmonterad originalutrustning.

6.2 Försäkringen gäller **inte** för skada

- Enligt 6.1 b), c) och d) som orsakats av person som tillhör samma hushåll/företag som försäkringstagaren.
- Vid bedrägeri eller försäkringsbrott.

Anmärkning Om försäkringstagaren/brukaren frivilligt, till exempel vid provkörning, överlämnat fordonet och "stölden" sker efter överlämnandet omfattas inte skadehändelsen av stödförsäkringen.

6.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

6.4 Självriser

Självrisken för framgång av försäkringsbrevet/avtalet.

6.5 Särskilda självriser

Vid skada som inträffat utanför Norden, men inom det så kallade grönkortområdet tillämpas dubbel självrisk, lägst ett prisbasbelopp.

6.6 Föreskrifter

- När fordonet lämnas ska lös egendom enligt 3.2 b) och c), som förvaras i fordonet, vara inlåst i detta.
- Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt 3.2 c), som inte förvaras i fordonet, ska vara inlåst i utrymme som endast disponeras av försäkringstagaren. Som utrymme anses inte fordon.
- Föremål (till exempel skopa, plog, kedjor/band, gafflar, kranarm) som på grund av storlek, användning eller annars inte rimligtvis kan förvaras inlåsta ska vara fastlåsta med av oss godkänt stöldskydd (klass III kättinglås). För föremål som på grund av storlek, användning eller annars inte rimligtvis kan förvaras inlåsta eller fastlåsta ska rimliga säkerhetsåtgärder vidtas med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.
- Manskapsbod ska ha golv, väggar, tak och dörrar som är svåra att forcera. Detta gäller även för fönster om sådana finns. Samtliga dörrar ska vara försedda med hänglås av minst klass 3. Nyckeln till låsen får inte förvaras på eller i direkt anslutning till manskapsboden. Manskapsbod (med inbyggd cistern) ska vara försedd med lås eller hänglås av minst klass 3.
- Påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med betryggande låsanordningar eller med av oss godkänt annat stöldskydd.

Om ovanstående föreskrifter inte följts, gäller följande

Vid annan skada än sådan som uppstått vid stöld av eller tillgrepp av hela fordonet sätts ersättningen normalt ned med 50 procent. I allvarliga fall kan nedsättningen bli så stor att ersättningen helt faller bort.

Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

6.7 Säkerhetsföreskrifter, krav på lås och stöldskydd

Krav på lås och stöldskydd

- När fordonet lämnas ska det vara låst med godkänt lås. Fordonet ska även vara utrustat med ett av följande stöldskydd:
  - Originalmonterad eller av oss godkänd elektronisk startspärr.
  - Spårsystem enligt Stöldskyddsforeningens norm SSF 1073 eller av oss annat godkänt spårsystem.
- När fordonet lämnas ska det vara låst med godkänt lås.
- När fordonet lämnas, ska det vara fastlåst med av oss godkänt lås, till exempel kätting och lås klass III. Det gäller även när fordonet lämnas i låst utrymme. Förvaras fordonet på släpfordon ska det vara fastlåst med av oss godkänt lås samt släpet vara låst med av oss godkänt kulhandskelås eller fastlåst i ett fast föremål med lås och kätting klass III.
- När föremål lämnas ska det vara fastlåst med av oss godkänt stöldskydd klass III med kätting och lås.
- När manskapsvagn och manskapsbod lämnas ska samtliga dörrar vara försedda med godkänt hänglås av stöldskyddsklass III. Om fönster finns ska dessa vara svårforcerade.
- För föremål som på grund av storlek, användning eller annars inte rimligtvis kan förvaras inlåsta eller fastlåsta ska rimliga säkerhetsåtgärder vidtas med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.

Nyckelförlust

Vid nyckelförlust ersätts, förutom nyckel, även kostnad för låsbyte i de fall omkodning inte är möjlig.

Säkerhetsföreskrifter, krav på lås och stöldskydd		
Fordon	Lås-/stöldskyddskrav	Om inte låskrav följs
<p>Traktor - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde över 500 000 kronor och nylevererad från och med 2017-04-01.</p> <p>Motorredskap - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde över 500 000 kronor och nylevererat från och med 2017-04-01. Gäller ej truck.</p> <p>Skogsmaskin - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde över 500 000 kronor och nylevererad från och med 2017-04-01.</p>	A1	Nedsättning enligt punkt 13.11. I allvarliga fall kan ersättningen utebli helt.
<p>Traktor - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde högst 500 000 kronor och nylevererad från och med 2017-04-01.</p> <p>Motorredskap - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde högst 500 000 kronor och nylevererat från och med 2017-04-01. Gäller ej truck.</p> <p>Skogsmaskin - inom lantbruksverksamhet. Nyvärde högst 500 000 kronor och nylevererad från och med 2017-04-01.</p>	A2	Nedsättning enligt punkt 13.11. I allvarliga fall kan ersättningen utebli helt.
<p>Terränghjuling - registrerad som traktor</p> <p>Oregistrerad terränghjuling</p> <p>Åkgräsklippare</p>	B	Nedsättning enligt punkt 13.11. I allvarliga fall kan ersättningen utebli helt.
<p>Föremål som på grund av storlek, användning eller annars inte rimligtvis kan förvaras inlåst.</p>		
Exempel på föremål	Låskrav	Om inte låskrav följs
Skopa Plog Kedjor/band Gafflar Kranarm	C/E	Nedsättning med 50 procent. I allvarliga fall kan ersättningen utebli helt.
Manskapsvagn-/bod	C	Nedsättning med 50 procent. I allvarliga fall kan ersättningen utebli helt.

För godkända lås och stöldskydd se Stöldskyddsföreningens hemsida stoldskydd.se

Föreskrift nyckelförvaring

För samtliga fordon och föremål gäller att nyckeln till stöldskyddet ska förvaras aktsamt så att obehöriga inte kan komma åt den. Om nyckeln inte förvaras aktsamt kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt 13.11.

6.8 Självriske-reducering/-befrielse

Om du vidtar ytterligare åtgärder utöver gällande stöldskyddskrav gäller din försäkring med reducerad självrisk eller ingen självrisk alls enligt följande:

Fordon med nyvärde över 500 000 kronor och nylevererat från och med 2017-04-01

Är fordonet utrustat enligt en av följande punkter tillämpas halv stöldsälvrisk:

- Originalmonterad eller av oss godkänd elektronisk startspärr som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsföreningens norm SSF 1084 eller annan av oss godkänd märkning.
- Spårsystem enligt Stöldskyddsföreningens norm SSF 1073 eller annat av oss godkänt spårsystem som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsföreningens norm SSF 1084 eller annan av oss godkänd märkning

Är fordonet utrustat med både elektronisk startspärr och spårsystem enligt ovan ersätts skadan utan stöldsälvrisk.

Är avmonterade tillbehör till fordonet separat utrustade med märkning enligt ovan tillämpas halv stöldsälvrisk för dessa.

Fordon med nyvärde högst 500 000 kronor och/eller nylevererat innan 2017-04-01

Är fordonet utrustat enligt en av följande punkter tillämpas halv stöldsälvrisk:

- Originalmonterad eller av oss godkänd elektronisk startspärr som var i funktion vid skadetillfället.
- Spårsystem enligt Stöldskyddsföreningens norm 1073 eller annat av oss godkänt spårsystem som var i funktion vid skadetillfället.
- Märkning enligt Stöldskyddsföreningens norm SSF 1084 eller annan av oss godkänd märkning.

Om fordonet är utrustat med minst två av ovanstående stöldskydd ersätts skadan utan stöldsälvrisk.

Är avmonterade tillbehör till fordonet separat utrustade med märkning enligt ovan tillämpas halv stöldsälvrisk för dessa.

Självriske-reducering/-befrielse enligt 6.8 tillämpas inte i de fall krav enligt särskilt avtal finns på att det aktuella stöldskyddet ska vara installerat.

7. Vagnskadeförsäkring

7.1 Försäkringen gäller för skada

- genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse.
- genom uppsåtlig skadegörelse av tredje man utan samband med stöld, tillgrepp eller försök till detta.
- för skador enligt a-b under fordonstransport på annat transportmedel
- På fordonet, som plötsligt och oförutsett orsakats av på fordonet monterat aggregat eller redskap.
- På fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning för vägarbete eller vinterväghållning.
- Som inträffar under vinterväghållning, det vill säga sandning, saltning eller snöplogning för väghållares räkning. Skador som drabbar snöplog, sandnings- eller saltningsaggregat ersätts även om tillbehören ifråga tillhör annan än försäkringstagaren. Ersättning lämnas även för bärgning av oskadat fordon (till exempel vid fastkörning).
- I samband med uppoffring, bidrag och kostnader i gemensamt haveri.

7.2 Försäkringen gäller **inte** för skada

- Genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Skada som uppstått som en direkt och omedelbar följd av händelse som anges i 7.1 betalas.
- På fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakats av felet.
- Som avses i 4.1 brandförsäkring, 5.1 glasförsäkring eller 6.1 stödförsäkring.
- Som uppkommit vid isgenombrott när fordonet stillastående utfört arbete på isbelagt vatten.
- På borrhälskrona. Vid fjärrstyrning under mark gäller försäkringen inte heller på övrig borrhälsutrustning som skadas under markytan i samband med borrhälsning.
- På enbart däck och larvband utom vid uppsåtlig skadegörelse.
- Som består i eller är en följskada av slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll.

7.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

7.4 Självriser

Vid varje tillfälle tillämpas i försäkringsbrevet angiven självrisk.

7.5 Särskilda självriser

- Vid uppsåtlig skadegörelse av tredje man tillämpas stöldsjaelvrisk.
- Vid skada som inträffat utanför Norden, men inom det så kallade gröna kortområdet, tillämpas dubbel självrisk, lägst ett prisbasbelopp.
- Vid skada som drabbat fjärrstyrt fordon och som inträffat i underjordisk miljö gäller försäkringen med en extra självrisk om ett prisbasbelopp.
- Självrisken vid vinterväghållning för väghållares räkning är fem procent av prisbasbeloppet vid varje skada.
- Vid skada som uppstått genom kollision i höjdlid tillkommer en extra självrisk (utöver vald självrisk). Denna är ett prisbasbelopp vid varje skada.

7.6 Säkerhetsföreskrifter

- Fordon med körförbud får inte framföras. Vid skada sätts ersättningen ned med 100 procent. Om försäkringstagaren kan visa att skadehändelsen inträffat oberoende av det som föranlett körförbudet, kan ersättning lämnas i den mån skadan skulle inträffat ändå.
- Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.
- För fordonet gällande axel-, boggitrycks- och bruttoviktbestämmelser får inte överskridas.
- Innan fordonet framförs på isbelagt vatten ska föraren, omedelbart före körning, förvissa sig om att isen har tillräcklig bärighet.
- Vid arbete på torvmarker (till exempel kärr, myr och mosse) eller andra sankmarker ska föraren förvissa sig om att aktuellt fordon kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
- Vid arbete på fartyg, pråm, ponton eller liknande ska föraren förvissa sig om att aktuellt fordon kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
- För mobilkran och andra fordon med stödben/balkar gäller även att vid lyft ska samtliga stödbalkar vara helt utdragna och stödbenen ansatta. Förflyttning med hängande last eller utskjuten/lång bom/mast och/eller jibb får inte ske.
- Fordonet ska ha lagstadgad utrustning.
- Redskap, utrustning och tillbehör måste monteras och användas enligt generalagentens/tillverkarens anvisningar
- Vid användande av hastighetshöjande åtgärder som medfört en ökning av fordonets konstruktiva hastighet som inte överensstämmer med registreringsbeviset eller med EU:s typgodkännande, sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Försäkringsersättningen sätts inte ned om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.
- Vid skada på EPA eller A-traktor, om fordonet haft högre hastighet än 30 km/h vid olyckstillfället, sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Försäkringsersättningen sätts inte ned om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta. Om föreskrifterna b-i inte följs, kan ersättningen vid skada minska eller utebli enligt 13.11.
Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

8. Krisförsäkring

8.1 Inledning

I minst trafik- och delkaskoförsäkring ingår denna försäkring.

8.2 Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- Försäkringstagaren.
- Föraren av försäkrat fordon.
- Arbetstagare hos försäkringstagaren.
- Make/sambo till försäkrad enligt ovan.
- Passagerare i fordonet vid händelse enligt punkt 8.3.

8.3 Försäkringen gäller för

- Skada i samband med rån, hot eller överfall i samband med färd med fordonet. Med överfall avses här att våld utövats på person. Skadan ska polisanmälas.
- Trafikolycka i samband med nyttjande av fordonet.
- Arbetsolycka vid nyttjandet av fordonet.

Försäkringen gäller ovanstående händelser som inträffar under den tid försäkringen är i kraft. Tiden under vilken behandling ges är begränsad till tolv månader räknat från skadetillfället.

- Kostnader för kristerapi av försäkrad person hos psykolog, eller hos annan utbildad person för stödsamtal och krisbearbetning.
- Resekostnader i samband med sådan behandling.
- Juridisk rådgivning till försäkrad som utsatts för rån, våldsbrott eller hot om det - som är straffbart enligt brottsbalken. Behandlingen ska godkännas av bolaget.

8.4 Försäkringen gäller **inte** för skada

- Som de försäkrade tillfogar varandra.
- Som den försäkrade tillfogats när denne varit påverkad av narkotika, berusnings- eller sömmedel såvida denne inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan.
- Som uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas.
- Som uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsätlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.

8.5 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för händelse som skett inom det så kallade gröna kortområdet.

8.6 Självrisiker

Försäkringen gäller utan självrisk

8.7 Övrigt

8.7.1 Högsta ersättning

Bolagets ersättningskyldighet är för varje försäkrad person begränsad till kostnaderna för högst tio behandlingar. Vid juridisk rådgivning är kostnaden begränsad till tio procent av prisbasbeloppet. Resekostnaderna beräknas enligt bestämmelserna i lagen om allmän försäkring.

8.7.2 Annan försäkring

Får den försäkrade ersättning från annan försäkring för de kostnader som avses i punkt 8.3 reduceras ersättningen genom denna försäkring med motsvarande belopp.

9. Hyra av ersättningsmaskin och ersättningstraktor

9.1 Hyra av ersättningstraktor

Försäkringen gäller för

Försäkringen lämnar ersättning för hyra av ersättningstraktor vid skada som är ersättningsbar enligt brand-, stöld-, vagn- eller maskinskade- och elektronikförsäkring under förutsättning att fordonet används i näringsverksamhet och att försäkringsomfattningen ingår i ditt avtal med oss.

- Ersättning betalas endast om den försäkrade traktorn inte kunnat användas på grund av skada och ett planerat arbete inte kunnat fullföljas.

- Ersättning betalas vid ersättningsbar skada endast mot uppvisande av specificerad faktura avseende hyra av traktor likvärdig med det försäkrade. Antal körda timmar ska redovisas på hyresfaktura. Maximal ersättning för traktor betalas enligt nedanstående tabell för högst 90 timmar och 45 dygn per skadetillfälle.
- Ersättning betalas längst för den tid som är skälig för att reparera traktorn. Om traktorn inte ska/kan repareras, betalas istället ersättning för den tid som kan anses skälig för försäkringstagaren att skaffa annat likvärdig traktor. Ersättning betalas för maximalt 90 timmar och 45 dygn per skadetillfälle.

Ersättningsbelopp traktor (ersättning betalas både för dygn och per timme)

Motorstyrka traktor i kW	Timme	Dygn
<74 kW	0,3% pbb/timme	175 kr/dygn
75-110 kW	0,4% pbb/timme	175 kr/dygn
111-150 kW	0,5% pbb/timme	175 kr/dygn
>151 kW	0,6% pbb/timme	175 kr/dygn

9.2 Hyra av ersättningsmaskin

Försäkringen gäller för

Försäkringen lämnar ersättning för hyra av ersättningsmaskin vid skada som är ersättningsbar enligt brand-, stöld-, vagn- eller leverantör/maskinskade- och elektronikförsäkring under förutsättning att fordonet används i näringsverksamhet och att försäkringsomfattningen ingår i ditt avtal med oss.

Ersättning betalas endast om den försäkrade maskinen inte kunnat användas på grund av skada och ett planerat arbete inte kunnat fullföljas. Ersättning betalas endast mot uppvisande av specificerad faktura avseende hyra av maskin likvärdigt med det försäkrade. I sådant fall betalas 75 procent av skälig hyreskostnad. Ersättning betalas för maximalt 45 dygn per skadetillfälle.

Ersättning betalas längst för den tid som är skälig för att reparera maskinen. Om maskinen inte ska repareras, betalas istället ersättning för den tid som kan anses skälig för försäkringstagaren att skaffa annat likvärdig maskin. Ersättning betalas för maximalt 45 dygn per skadetillfälle.

Ersättning för hyra av traktor eller maskin enligt 9.1 och 9.2 betalas **inte**

- vid onödigt dröjsmål eller annan underlåtenhet från den försäkrades sida.
- om registreringspliktigt fordon var avställt vid skadetillfället.
- för hyra av ersättningsmaskin med annat användningsområde eller avsevärt högre kapacitet än det försäkrade fordonet.
- andra kostnader än ren fordonskostnad och transportkostnad betalas inte.
- för ut- och intransport av hyresfordon när den sker i samband med in- och uttransport av skadat fordon.
- för fordon som inte används i näringsverksamhet.

9.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för händelse som skett inom det så kallade gröna kortområdet.

9.4 Självrisiker

Den självrisk som gäller för respektive försäkringsmoment dras av från den sammanlagda kostnaden för skadan på fordonet och hyreskostnaden.

10. Rättsskyddsförsäkring – fordon

10.1 Inledning

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov. För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten.

10.2 När försäkringen gäller

Ersättning lämnas om försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter inträffade som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott och det därefter inte gått mer än tio år. Anmälan ska göras inom tre år efter det att ombud anlitats eller från det att misstanken om brott delgivits. Om detta inte sker upphör rätten till rättsskydd.

10.3 Vad försäkringen gäller för

10.3.1 Tvister

Försäkringen gäller för tvist som kan prövas av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller också i resningsmål, om resning beviljas.

10.3.2 Brottmål

Försäkringen gäller för brottmål om den försäkrade misstänks eller åtalas för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter, till exempel vårdslöshet i trafik,
- vållande till annans död,
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

10.4 Kostnader som kan ersättas

Försäkringen ersätter kostnader om de är nödvändiga och skäligen och om de inte kan betalas av motpart eller staten.

10.4.1 Försäkringen ersätter

- Skäligt ombudsarvode och omkostnader.
- Kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- Kostnader för bevisning i rättegång och skiljemannaförfarande.
- Expeditionskostnader i domstol.
- Rättegångskostnader som den försäkrade ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten eller målet.
- Rättegångskostnader som den försäkrade vid förlikningen under rättegång åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt honom att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

10.5 Kostnader som försäkringen **inte** kan ersätta

10.5.1 Försäkringen ersätter **inte**

- Eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehålle eller andra omkostnader för någon av de försäkrade.
- Verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- Merkostnader som uppstår om den försäkrade anlitar flera eller byter ombud/försvare.
- Ersättning till skiljemän.

10.5.2 Försäkringen gäller **inte** för

- Småmål enligt 1 kap 3 d § rättegångsbalken. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
- För uthyrare i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet.
- Tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av gärning där kostnader för brottmål inte kan ersättas enligt 10.3.2.
- För tvist där den försäkrade inte har befogat intresse av att få sin sak prövad.

Försäkringen gäller inte om misstanke eller åtal till någon del avser rattfylleri eller olovlig körning.

10.6 Var försäkringen gäller

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i händelse eller omständighet som visas ha inträffat inom försäkringens giltighetsområde.

10.7 Självrisiker

Självrisiken framgår av försäkringsbrevet.

10.8 Ombud

Ombud ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag ställer på ett ombud och vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
- annan person som uppfyller kravet på lämplighet.

I tvist eller mål som handläggs utomlands måste ombudet uppfylla motsvarande krav som det landets lag ställer på ombud.

10.8.1 Prövning av ombud

Ombud enligt 10.8 punkt 1 har rätt att vid tvist begära prövning i Försäkringsförbundets Nämnd för Rättsskyddsfrågor (FNR) rörande skäligheten av arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Ombud, försäkrad och bolaget har rätt att för sådant ombud som anges i 10.8 punkt b) begära rådgivande yttrande av lämpligheten i Försäkringsförbundets Prövningsförfarande Beträffande Ombuds Lämplighet (POL).

10.9 Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 340 000 kronor, varav högst 40 000 kronor för utrednings- och vittneskostnader. Om två eller flera av de försäkrade står på samma sida anses det endast föreligga en tvist. Även om den försäkrade har flera tvister, ska de räknas som en tvist om yrkandena stöder sig på väsentligen samma grund.

10.10 Återkrav

I den mån ersättning lämnas på grund av försäkringen inträder försäkringsbolaget i den försäkrades rätt mot motpart eller staten.

10.11 Om vi inte är överens

Försäkrad har rätt att vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättsskyddsförsäkring begära prövning hos Försäkringsförbundets Nämnd för Rättsskyddsfrågor (FNR). Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast sex månader från det att bolaget förklarar sig ha tagit slutlig ställning i ärendet.

Som tillägg kan följande ingå	
Detta kan ingå i försäkringen för lantbruksfordon	
A Maskinskade- och elektronikförsäkring	Tilläggförsäkring
B Avbrottsförsäkring	Tilläggs paket
C Ansvarsförsäkring	- Företagsförsäkring
D Oljeskadeförsäkring	(tillval till halv- och helförsäkring)
E Cisternförsäkring	
F Transportöransvarsförsäkring	
G Lyftansvarsförsäkring	
H Egendomsförsäkring	
J Resgodsförsäkring	
K Rättsskyddsförsäkring verksamhet	

10.12 När skada inträffat

10.12.1 Anmälan om tvist

Tvist ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

10.12.2 Ersättningsanspråk

Ersättningsanspråk ska framställas så snart som möjligt och senast 6 månader från att den försäkrade fått kännedom om sin fordran på försäkring ersättning. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ersättningskyldighet.

Den försäkrade anses ha fått kännedom om sin fordran när ombud anlitas.

11. Tilläggförsäkringar/Tilläggs paket - Företagsförsäkring

A Maskinskade- och elektronikförsäkring - Tilläggförsäkring

Maskinskade- och elektronikförsäkring är en tilläggförsäkring som kan tecknas för fordon som är halv- eller helförsäkrat.

A1 Försäkringen gäller för

Skada som är plötslig, oförutsedd och inifrån kommande som drabbar försäkrat fordon samt tillhörande fast monterad utrustning som är normal för ett fordon av samma slag och fabrikat.

Skada ska påverka fordonets funktion förutom utrustning enligt ovan, avse någon av följande komponenter:

Maskinskadeförsäkring

	Gäller för följande komponenter	med undantag för
A	Motor, inklusive styr- och reglerkomponenter/motorprogramvara	
B	Grenrör	ljuddämpare och avgasrör
C	Turbo/överladdningssystem med styrsystem, samt laddluftkylare	
D	System för avgasrening	ljuddämpare och avgasrör
E	Kylsystem för motor, kraftöverföring och hytt (kylsystem för kupé är ersättningsbart även om det inte påverkar fordonets funktion).	
F	Startmotor och generator	
G	Bränslesystem	ledning, filter och bränsletank
H	Växellåda/kraftöverföring, inklusive styrelektronik	lamellbelägg och följdskador av detta
I	Bromssystem, inklusive servo, styr- och reglersystem.	lamellbelägg och bromsskivor samt följdskador av detta.
J	Styrinrättning	styrstag och styrstagsändar
K	Hydraulsystem, inklusive pump(ar) och styr- och reglersystem.	

Elektronikförsäkring

	Gäller för följande system och komponenter	med undantag för
A	Fabriksmonterade säkerhets- och elektroniska system inklusive styrelektronik	
B	Fabriksmonterade elektroniska system för kommunikation och information	
C	Elektroniska komfortsystem (till exempel backningskamera inklusive sensorer, elstolar eller nyckellöst system)	
D	Fabriksmonterade strålkastare och styrsystem inklusive givare	glas och lampa
E	Kombinationsinstrument	
F	Hybridteknik, hybridbatteri, batteri för framdrivning inklusive styrelektronik	leasat batteri

Försäkringen gäller även för plötslig, oförutsedd och inifrån kommande skada på aggregat, redskap eller släpvagn som monterats på eller kopplats till fordonet om detta särskilt avtalats.

Om försäkringstagaren inte kan visa vilken dag skadan uppstod ska den anses ha hänt den dag anmälan gjordes till oss.

A 2 Försäkringen gäller *inte* för

Fordon som utrustats/ använts med komponenter/programvara som avviker från fordonets seriemässiga utförande, till exempel trimning med komponenter som inte är godkända av generalagenten/tillverkaren.

Försäkringen gäller inte heller för

- skada genom stöld, tillgrepp eller försök till sådana brott
- skada genom brand
- skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller uppsåtlig skadegörelse av tredje man. Försäkringen gäller inte heller för sådana skador under transport på annat transportmedel
- skada som består i slitage och förbrukning eller som orsakats av felaktig användning, bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd
- skada genom korrosion, frätning, sönderfrysning
- sönderbränning av delar som normalt utsätts för upphettning
- skada på fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning
- skada på bränslesystem, inklusive följdskador, om skadan beror på kondensvatten eller annan förorening i bränslet.
- Enbart på batteri eller däck/larvband.
- Som leverantör eller annan är ansvarig för på grund av kontrakt, garanti eller annat åtagande.
- På borrhona.
- Skada som orsakats av djur, till exempel gnagande möss.

A 3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

A 4 Självrisiker

Självrisiken framgår av försäkringsbrevet och enligt nedan.

A 5 Särskilda självrisiker

Vid skada som inträffat utanför Norden, men inom det så kallade gröna kortområdet tillämpas dubbel självrisk, lägst ett prisbasbelopp.

A 6 Föreskrifter

- Försäkringstagaren får inte utsätta fordonet för större belastning än vad som anges av generalagent/tillverkaren. Fordonet ska dessutom underhållas och vårdas enligt generalagentens/tillverkarens anvisningar. Underhållsservice ska utföras av för produkten auktoriserad servicepersonal. De oljor som används ska vara de generalagenten/tillverkaren rekommenderar och de ska bytas vid angivna intervaller. De användningsregler som generalagenten/tillverkaren lämnat för vegetabiliska transmissionsoljor ska följas. Endast det drivmedel generalagenten/tillverkaren har godkänt får användas.
- Vid stationär drift ska motorvakt användas.
- Serviceåtgärder ska dokumenteras i servicebok (eller motsvarande). Dokumenterad servicehistorik ska visas i samband med skada.

Om föreskrifterna ovan inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt 13.11. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

A 7 Värderings- och ersättningsregler för maskinskade- och elektronikförsäkring

- För skada på lantbrukstraktor tillämpas följande riktlinjer vid fastställande av värdet på den skadade delen.

Avskrivning för åldersavdrag görs för utbytta delar vid reparation av ersättningsbar skada enligt nedan.

Antal drifttimmar/avdrag, procent	
Antal driftstimmar	Avdrag procent
0-1 000	0
1 001-1 500	15
1 501-2 000	20
2 001-2 500	25
2 501-3 000	30
3 001-3 500	35
3 501-4000	40
4 001-4500	45
4 501-5000	50
5 001-5 500	55
5 501-6 000	60
6 001-6 500	65
6 501-7 000	70
7001-7 500	75
7 501-8 000	80

Maximal avskrivning 80 procent.

Om fordonet är äldre än sju år görs åldersavdrag på 80 procent på skadade delar oavsett antal driftstimmar.

- För skada på annat fordon som omfattas av maskinskade- och elektronikförsäkringen tillämpas följande riktlinjer vid fastställande av utbytt dels värde. Om skadan skett inom ett år från det att fordonet registrerades första gången (den tid fordonet varit förregistrerat av maskinhandlare räknas inte) eller, om fordonet inte är registreringspliktigt, inom ett år från det att fordonet levererades till första användaren, betalas alltid full ersättning för utbytta delar. Därefter görs, för utbytta delar, åldersavdrag med 15 procent per påbörjat år från att fordonet registrerats/levererats. Avdraget får inte överstiga 75 procent. Om fordonet använts mer än 10 000 driftstimmar görs åldersavdrag med 75 procent på utbytta delar oavsett fordonets ålder. Högsta ersättningsbelopp är fordonets marknadsvärde vid skadetillfället.

Tilläggs paket - Företagsförsäkring

För att fullt försäkringskydd ska föreligga måste samtliga försäkringstagare tillhöriga fordon som används i verksamheten ha Tilläggs paket - Företagsförsäkring hos Länsförsäkringar.

B Avbrottsförsäkring

Avbrottsersättning, procent			
Ersättningsbelopp i procent per arbetsdag beroende på fordonets ålder			
Historiskt nyvärde, i kronor	0-4 år	5-9 år	>9 år
1-499 999	2	1,5	1
500 000-1 000 000	2,5	2	1,5
1 000 001-1 500 000	3	2,5	2
1 500 001-2 000 000	3,5	3	2,5
2 000 001-2 500 000	4	3,5	3
2 500 001-3 000 000	4,5	4	3,5
3 000 001-3 500 000	5	4,5	4
3 500 001-4 000 000	5,5	5	4,5

Används fordonet i dubbelskift lämnas ytterligare 40 procent ersättning de första fem ersättningsdagarna.

B1 Inledning

Vagnskade-, brand-, stöld- och maskinskade- och elektronikförsäkring omfattar även avbrottsersättning under förutsättning att Tilläggs paket - Företagsförsäkring tecknats och fordonet används i näringsverksamhet samt att försäkringsomfattningen ingår i ditt avtal med oss.

B2 Försäkringen gäller för

Vid skada som är ersättningsbar enligt något av dessa moment, lämnas avbrottsersättning i procent av prisbasbeloppet för den tid fordonet är obrukbart (avbrottstiden) efter karens enligt nedan.

Används fordonet i dubbelskift lämnas ytterligare 40 procent ersättning de första fem ersättningsdagarna.

Avbrottsersättningen lämnas för varje hel arbetsdag då det försäkrade fordonet inte kunnat användas.

B3 Självrisiker/karens

Med karens menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karens-tid). Denna tid räknas från och med första arbetsdagen efter det att reparationen påbörjats. Om fordonet på grund av skadan är obrukbart räknas karens från och med första arbetsdagen efter skadedagen. För de första fem förlorade arbetsdagarna lämnas inte ersättning (karens). Vid avbrott till följd av stöld av fordon som varit utrustat med av oss godkänd spåringsutrustning som var aktiverat vid skadetillfället gäller försäkringen utan karens. Detta gäller under förutsättning att inte krav enligt särskilt avtal finns på att fordonet ska vara utrustat med spåringsutrustning. Längsta ersättningstid är 45 arbetsdagar.

Om reparation kan ske lämnas ersättning under skälig reparationstid, dock längst i 45 dagar. Inträffar ersättningsbar maskin- och elektronikskada som kan ersättas för fordonet gällande leverantörs-garanti och garantiåtagandet inte omfattar ersättning för avbrott, lämnas avbrottsersättning enligt detta villkor, dock längst i 45 dagar.

B 3.1

Om nedsättning skett enligt 13.11 (nedsättning av försäkringsersättning) minskas även avbrottsförsäkringen på samma sätt.

B 4

Avbrottsersättning lämnas inte

- Om fordonet vid skadetillfället var avställt eller belagt med kör-förbud.
- För arbetsdag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från försäkringstagarens sida.
- För dag då fordonet, trots skada, kan användas.
- Om försäkringstagaren utnyttjat möjligheten att använda ersättningsfordon, enligt 9, annat än om avbrottsersättningen är högre. Då betalas mellanskillnaden.
- Om försäkringstagaren får stilleståndsersättning från trafikförsäkring eller
  - ersättning för inkomstförlust på grund av personskada om inte avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.
- För belopp som överstiger fordonets marknadsvärde.
- För fordon som inte används i näringsverksamhet.

C Ansvarsförsäkring

För att full försäkring ska föreligga måste samtliga försäkringstagare tillhöriga fordon som används i verksamheten ha ansvarsförsäkring hos Länsförsäkringar.

I annat fall är vår ansvarighet begränsad till vad som svarar mot förhållandet mellan premien för antalet försäkrade och premien för totala antalet fordon som används i verksamheten.

C1

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

C.1.1 Försäkringen gäller för

- Verksamhet som utförs med försäkrat fordon. Försäkringen omfattar även likvärdigt hyresfordon som tillfälligt ersätter ordinarie fordon.
- Verksamhet som har direkt samband med verksamhet som utförs med försäkrat fordon. Som sådan verksamhet räknas inte muddrings- och rivningsverksamhet.
- Grustagsverksamhet, hörande till gräv- och schaktningsverksamhet byggnads- och rörlägningsverksamhet med en årsomsättning understigande 25 000 kronor alternativt fem procent av försäkringstagarens totala årsomsättning för grävnings- och schaktningsverksamhet.
- Sprängningsverksamhet då detta arbete understiger 25 procent av entreprenadens entreprenadsumma.

C 1.1.1

I de fall begränsningarna enligt C 1.1 för verksamheterna överskrids minskas ersättningsbeloppet till så stor del som det begränsade förhållandet utgör av det faktiska förhållandet.

C 2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ansvarsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

C 3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom så kallade gröna kortsområden, se 2.2.

C 4 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

C 5 Vad försäkringen gäller för

C 5.1 Person-, sak- och förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person-, sak- och förmögenhetsskada enligt

- Allmänna skadeståndsrättsliga regler.
- Allmänna bestämmelser som är utfärdade av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde dock ej för åtagande härutöver.
- Sedvanligt kontrakt med SJ eller annan järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller användande av obebakad järnvägsövergång.
- Sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt och sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

C 5.2 Miljöansvar för entreprenörer

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada enligt Miljöskadelagen eller andra grannelagsrättsliga regler (miljöskada).

Vid skada genom markarbeten gäller försäkringen dock endast om skadan orsakats genom sprängning, pålning, spontning, schaktning eller grävning.

Vid skada genom sådant markarbete som innebär förändring av grundvattennivån krävs dessutom att skadan inträffat inom två år efter utförandet av arbetet.

C 5.3 Ansvar enligt Dataskyddsförordningen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för materiell eller immateriell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt Artikel 82 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (Dataskyddsförordningen).

C 5.4 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger,
- förhandla med den som kräver skadestånd,
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkats eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt,
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlägga.

C 6 Vad försäkringen inte gäller för

C 6.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller **inte** för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten.
- Kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada.
- Skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.
- Skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.
- Skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom är den levererade produkten.

C 6.2 Omhändertagen egendom¹⁾

Försäkringen gäller **inte** för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- Hyr, leasar, lånar eller nyttjar.
- På grund av särskilt åtagande yrkesmässigt lyfter, transporterar, eller förvarar.
- Uppför eller nedmonterar, om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar.
- Omhänderhar för att serietillverka, bearbeta och ihopsätta, såvida inte skada drabbar enstaka exemplar.
- Omhänderhar för försäljning.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

C 6.3 Trafik med motordrivet fordon¹⁾

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålles i landet ifråga, och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- För vilken trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller.
- När det används inom tävlingsområde när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

¹⁾ Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räkning annan person vidtagit.

C 6.4 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande¹⁾

Försäkringen gäller **inte** för

- Skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter.
- Sakskada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål när den försäkrade, eller någon som denne ansvarar för, är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

C 6.5 Byggherre

Försäkringen gäller inte för sakskada eller ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöskadelagen i egen- skap av byggherre om skadan orsakats genom sprängning, pålning, spontning, schaktning eller grävning.

C 6.6 Straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för straffskadestånd (punitive damage) eller annan liknande ersättning.

- 1) Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räk- ning annan person vidtagit annan person vidtagit.

C 6.7

Fel och brist i utredningar och beskrivningar Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

C 6.8 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller hans arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

C 6.9

Lag eller myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut Försäk- ringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, såvida inte den försäkrade kan visa att drifts- ledningen varken haft eller bort ha haft kännedom om åsidosättandet.

C 7 Atomskada

Försäkringen gäller inte för sådan atomskada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt Atomansvarighetslagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.

C 7.1 Annan försäkring, arbetsskada

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan betalas genom annan försäkring.

Försäkringen gäller inte för arbetsskada och inte heller för skada som kan ersättas genom socialförsäkring, annan gällande försäkring, annan ersättningsform eller som tjänsteförmån. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

Anmärkning Med arbetsskada avses skada till följd av olycksfall i arbetet eller under färd till och från arbetet samt annan skadlig inverkan i arbetet.

Föreskrifter – Ansvarsförsäkring

C 8 Föreskrifter vid sprängningsarbete

C 8.1

Sprängmetod och sprängningsarbete ska anpassas till förhållandena på byggnadsplatsen och till byggnader, anläggningar och annan egen- dom i grannskapet. Härvid ska av myndighet utfärdade bestämmelser och föreskrifter iakttas, bland annat Arbetsmiljöverket och Boverkets.

C 8.2

Förbesiktning (syneförrättning) ska ske av den egendom i grannskapet, som enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas. Härvid ska även röktrycksprovning av skorstensstock utföras genom skorstensfejar- mästaress försorg.

C 8.3

Förbesiktigad egendom ska efter sprängningsarbetets utförande utan dröjsmål efterbesiktigas.

C 8.4

För- och efterbesiktningsprotokoll ska upprättas. Eftersätts kraven på för eller efterbesiktning, ersätter försäkringen endast skada, som av den försäkrade genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av sprängningsarbetet.

C 8.5

Försäkringen gäller inte för sådan skada som på förhand kan beräk- nas komma att inträffa med den tillämpade sprängmetoden.

C 8.6

Kostnad för för- eller efterbesiktning betalas inte av bolaget.

C 8.7

Påföljd av åsidosättande av föreskrift vid sprängningsarbete. Åsido- sätter den försäkrade angivna föreskrifter är vår ersättningskyldig- het begränsad enligt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen.

C 8.8

Särskilda krav vid grundläggningsarbete och förändring av grundvattennivån.

C 8.9

Vid grundläggningsarbete ska förbesiktning (syneförrättning) ske av byggnader och anläggningar i grannskapet som enligt erfarenhet nor- malt löper risk att skadas. Förbesiktningsprotokoll ska upprättas och kompletteras med erforderliga fotografier. Förbesiktigad egendom ska efter grundläggningsarbetets slutförande utan dröjsmål efterbe- siktigas.

C 9

Vid arbeten där grundvattennivån kan påverkas ska erforderliga undersökningar göras före arbetets genomförande för att fastställa grundvattennivån och dessutom ska nivån följas under arbetets gång.

C 9.1

Eftersätts kraven i C 89 eller C 90 lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av grundläggningsarbetet eller förändringen av grundvattennivån. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

Ersättning lämnas **inte** för kostnader för

- För- eller efterbesiktningar.
- Skydds- och förstärkningsåtgärder.
- Att fastställa och följa grundvattennivån.

Om föreskrifterna under *C 80 - C 91* inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt *84*.

Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

C 9.2 Föreskrifter vid grävningsarbete

Ledningsanvisning i mark ska tas in från markägaren eller ledningsägaren innan grävning påbörjas. Den försäkrade ska kunna styrka att kontroll är utförd.

Åsidosätter den försäkrade föreskriften tillämpas en extra självrisk enligt *C 100*.

C10 Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som tio procent av prisbasbeloppet. Självriskan är dock

- 20 procent av prisbasbeloppet vid kabelskada samt 50 procent av prisbasbeloppet därutöver i de fall kabelanvisning inte begärts och följts.
- 20 procent av prisbasbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade, eller för hans räkning annan person lyft eller transporterat, i andra fall än de som är undantagna i *C.62*
- 30 procent av skadebeloppet, dock lägst ett prisbasbelopp och högst tio prisbasbelopp, vid sakskada genom brand eller explosion som orsakats av svetsning, skärning, lödning, isolering, takbeläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Endast en självrisk tillämpas
- Vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter.
- För skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

C10.1 Högsta ersättning

Vid varje skada, även om försäkringstagaren har Tilläggs paket Företagsförsäkring för fler än ett fordon, är bolagets ersättnings skyldighet för skadestånds-, utrednings-, rättegångs- och räddningskostnader begränsad till 30 miljoner kronor per skada. För samtliga skador som inträffar under ett försäkringsår är ersättningen begränsad till 60 miljoner kronor.

Vid skada genom levererad produkt är dock ersättningen begränsad till 10 miljoner kronor per skada. För samtliga skador genom levererad produkt som inträffar under ett försäkringsår är ersättningen begränsad till 20 miljoner kronor. Vid skada på egendom som lyfts eller transporterats i andra fall än de som är undantagna i *C 62* är ersättningen begränsad till 200 000 kronor per skadetillfälle. Vid lyft med annat fordon med stödben är beloppet begränsat till 500 000 kronor. Vid samtidigt lyft och transport med två eller flera fordon maximeras ersättningen till det högsta av de försäkringsbelopp som gäller för något av dessa fordon. Vid miljöskada enligt *C 5.2* är ersättningen begränsad till 10 miljoner kronor, såvida inte skadan beror på att fel tillfälligt begåtts eller att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning. För ren förmögenhetskada är ersättningen begränsad till 1 Mkr.

Gemensamma bestämmelser för Oljeskadeförsäkring (D) och Cisternförsäkring (E) Säkerhetsföreskrifter I lag och författning eller av offentlig myndighet meddelad föreskrift avsedd att förebygga eller begränsa skada genom utströmmande olja ska anses som intagen i försäkringsbrevet. Cisternen får rymma högst 10 000 liter och den ska vara avsedd för tankning av fordon. Cistern för brännbar vätska ska vara elektriskt jordad. Cistern, som inte är av plåt, bör dessutom vara försedd med åskledare.

Cistern ska vara beskaffad så, att risk för bristning av denna, genom övertryck eller vakuum, i möjligaste mån är undanröjd.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt *84*.

Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

D Oljeskadeförsäkring

D1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja från försäkrad cistern med tillhörande rörsystem, från sådan tankbil, tankvagn eller fordon försäkrat enligt detta villkor som disponeras av försäkringstagaren.

D 1.2 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för skada på den försäkrades egendom samt på tredje man tillhörig egendom. Försäkringen gäller även för förmögenhetsförlust som drabbar ägaren av egendom.

Anmärkning Till egendom räknas även mark, sjö, vattendrag och vattentäkt. Med olja förstås enligt detta villkor, utöver vad som enligt tekniskt språkbruk därmed avses, även brandfarlig vätska enligt förordningen om brandfarliga och explosiva varor (1988:1145).

D2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- Skada på försäkringstagarens cisterner med tillhörande rörsystem.
- Skada genom att annan vätska än yt- och grundvatten blir bemängd med olja.
- Skada som kan ersättas genom brand-, vatten- eller ansvarsförsäkring eller enligt reglerna i Trafikskadlagen.

D3 Självrisk och högsta ersättning

Oljeskadeförsäkringen gäller med en självrisk av 20 procent av prisbasbeloppet vid varje skadetillfälle. Högsta ersättningsbelopp är tio prisbasbelopp per skada.

E Cisternförsäkring

E1 Vad försäkringen gäller för och försäkrad egendom

Försäkringen gäller för stöld av cistern, plötslig och oförutsedd fysisk skada på cistern, samt för skada genom plötslig och oförutsedd förlust, förstöring eller förorening av den vätska, som rinner ut från eller finns i cisternen.

Anmärkning Till cistern räknas även från denna gående rörledning till och med närmaste befintlig ventil.

E2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- Skada som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning, avsättning eller annan gradvis försämring såsom vikt förlust, röta, mögel eller åldrande.
- Skada genom långsamt utträngande vätska (diffusion).
- Skada genom stöld eller normalt svinn av innehåll. Vid stöld på arbetsområde och verksamhetsområde ersätts innehåll som förvarats i låst cistern.
- Skada på innehåll vid dess hantering eller lagring genom blandning med annat ämne eller annan vätska. Dock ersätts sådan skada då den orsakats av ersättningsbar skada på cistern.
- Skada då ersättning kan lämnas från annan försäkring.

E3 Själurisk och högsta ersättning

Försäkringen gäller med en självrisk av tio procent av prisbasbeloppet vid varje skadetillfälle. Högsta ersättningsbelopp är tio prisbasbelopp per skada.

F Transportöransvarsförsäkring

F1 Försäkringens omfattning

Denna försäkring omfattar, med i F2 och F3 nedan angivna allmänna och särskilda undantag, försäkringstagarens ersättningskyldighet såsom fraktförare vid godsbefordran inom Norden i avtal som regleras av VTL (Lag om inrikes vägtransport) eller CMR-konventionen (Convention relative au contrat de transport international de marchandises per route). Efterfordon enligt Fordonskungörelsen (1972:595) § 3 betraktas enligt denna försäkring som gods.

Vi åtar oss dessutom att

- a) Betala frakt, tull och andra kostnader som försäkringstagaren kan åläggas återbetala med stöd av art 23:4 i CMR eller i § 32 i Lag om inrikes vägtransport.
- b) Vid skadeståndskrav utreda om ersättningskyldighet föreligger och för försäkringstagarens räkning förhandla med den som kräver ersättning.
- c) Vid rättegång om skadestånd föra försäkringstagarens talan och betala kostnaderna för rättegången.

F2 Allmänna undantag

Försäkringen omfattar inte ersättningskyldighet

- a) Som uppkommit till följd av uppsåt eller grov vårdslöshet av försäkringstagaren eller dennes företags- eller driftledning.
- b) För högre värde på godset eller särskilt leveransintresse än enligt CMR art 24 respektive 26.
- c) För skada på godset som uppkommit under lagring och magasinering även om en dylik åtgärd varit nödvändig för transportuppdragets utförande.
- d) För skada på temperaturkänsligt gods om skadan är en följd av att transporten skett med transportmedel eller lastbärare som inte är särskilt konstruerat och utrustat för transport av sådant gods. I den mån godset under transporten omlastas eller i övrigt blir föremål för mellanlagring ska motsvarande gälla för lagringsutrymmet.
- e) För stöld av gods som av fraktföraren levererats utan kvittens.

F3 Särskilda undantag

Försäkringen omfattar inte heller ersättningskyldighet för skada på godset som förorsakats av eller består i att fordonet av försäkringstagaren eller, då med dennes vetskap eller medgivande, av annan person framfört fordonet i strid med gällande lagstiftning.

F3.1

Försäkringen omfattar inte – om inte annat har avtalats mellan försäkringstagaren och försäkringsgivaren – ersättningskyldighet avseende

- a) Kontanter, värdepapper och dyrbarheter varmed avses obligationer, reverser och andra värdehandlingar, bearbetade och obearbetade ädla metaller, ädelstenar, pärlor, juveler samt föremål med högt konstnärligt värde eller samlarvärde.
- b) Växter och levande djur.
- c) Personligt lösöre.
- d) Postförsändelser.

F3.2 Högsta ersättning

Högsta ersättning vid varje skada är begränsad till 10 miljoner kronor. Vid underlåtenhet att inkassera efterkrav av ersättningen begränsad till ett prisbasbelopp.

F4 Själurisk

F4.1

Transportöransvarsförsäkringen gäller med en självrisk av 20 procent av prisbasbeloppet vid varje skadetillfälle. För vissa typer av skador gäller försäkringen med en självrisk av 50 procent av prisbasbeloppet per skadetillfälle, se nedan.

F4.2

I följande fall är självriskan 50 procent av prisbasbeloppet.

- Vid nederbördsskador när godset inte har varit tillfredsställande täckt.
- Godsets kollision i höjddled.
- Vid stöld av eller ur fordon. Kan försäkringstagaren visa att något av följande krav är uppfyllda ska istället självriskan enligt F4.1 ovan tillämpas
  - att fordon vid annat uppehåll än då lastning och lossning pågår parkerats på uppställningsplats med särskild bevakning.
  - hållits låst och under ständig uppsikt av fordonets förare eller den han satt i sitt ställe, eller
  - att fordonets lastutrymme utgörs av låst skåp samt att i övrigt med hänsyn till omständigheterna tillbörlig aktsamhet iakttagits och skäliga åtgärder för att förebygga tillgrepp av fordon och/eller gods vidtagits.

F5

I övrigt gäller de Allmänna bestämmelser som framgår av detta försäkrings villkor (kap 13).

G Lyftansvarsförsäkring

G1 Omfattning

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna bestämmelser som är utfärdade av branschorganisationer inom den försäkrades verksamhet enligt nedanstående villkor för skada på egendom under lyft och transporter som inte omfattas av Lagen om inrikes vägtransport eller CMR-konventionen.

Försäkringskyddet inträder – då krok, kätting, wire eller dylikt anbringats eller då pallgafflar placerats för arbetets omedelbara påbörjande och fortlöper – under lyftet och under eventuell kortare transport som ingår i lyftet samt upphör – så snart egendomen placerats på avsedd plats och befriats eller skulle kunna befriats från fordonets lyftanordning.

G2 Undantag

Följdskada och ren förmögenhetsskada omfattas inte. Försäkringen omfattar inte skada som omfattas av trafikförsäkring eller annan ansvarsförsäkring. Vi ansvarar inte heller för skada, som omfattas av befintlig entreprenörsförsäkring för byggnadsföretag, såvida inte lagligt regressanspråk kan riktas mot oss.

G3 Självrisk

Vid varje skada är självrisken 10 procent av prisbasbeloppet.

G4 Högsta ersättning

Vår sammanlagda ersättningsskyldighet är vid ett och samma skadetillfälle begränsad till 200 000 kronor. Vid lyft med annat fordon med stödben är beloppet begränsat till 500 000 kronor vid varje skadetillfälle.

Vid samtidigt lyft och transport med två eller flera fordon maximeras ersättningen till det högsta av de försäkringsbelopp som gäller för något av dessa fordon.

Inträffad skada eller förlust ersätts maximalt upp till försäkringsbeloppet, även om detta understiger värdet av det skadade eller förlorade godset (första risk försäkring).

Självrisken ska dock alltid betalas.

H Egendomsförsäkring

H1 Omfattning

För att full försäkring ska föreligga måste samtliga försäkringstagaren tillhöriga fordon som används i verksamheten ha försäkring hos Länsförsäkringar.

I annat fall är vår ansvarighet begränsad till vad som svarar mot förhållandet mellan premien för antalet försäkrade och premien för totala antalet fordon.

Försäkringen omfattar följande

- Brand.
- Vattenskada.
- Inbrott enligt Länsförsäkringars gällande Allmänna villkor, Företagsförsäkring (V 061).

Vid inbrottskada på arbetsområde gäller särskilt villkor, Egendom på arbetsområde (V 081).

Ovanstående gäller under förutsättning att annan försäkring inte gäller till någon del.

H1.1 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för egendom som försäkringstagaren äger eller disponerar enligt leasingkontrakt, hyr eller lånar.

Följande egendom omfattas av försäkringen

- Inventarier och ledningar som inte är att anse som byggnad.
- Förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel.
- Reservdelar till försäkrat fordon.
- Verktyg och redskap.
- Utrustning för kontor och lagerlokal.
- Ritningar, arkivalier och datamedia.

H1.2 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller på

- Försäkringstagarens ordinarie kontor eller depå för försäkrat fordon.
- Arbetsområde.

H2 Giltighetsområde

Egendomsförsäkringen gäller inom Norden.

H3 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst två prisbasbelopp per skadetillfälle.

H4 Självrisk

Självrisken är 20 procent av prisbasbeloppet vid varje skada.

H5 Övriga villkor

I övrigt tillämpas Länsförsäkringars gällande Allmänna villkor, Företagsförsäkring V 061 och Särskilt villkor, Egendom på arbetsområde V 081.

J Resgodsförsäkring (förarens personliga tillhörigheter)

J1 Omfattning

I de fall ersättning inte till någon del kan lämnas från annan försäkring gäller resgodsförsäkringen för förarens medförda egendom (dock ej pengar) som under arbetstid skadats eller förlorats vid

- Trafikolycka.
- Brand.
- Stöld (ska polisanmälans).

J2 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst 20 procent av prisbasbeloppet per skadetillfälle.

J3 Självrisk

Vid trafikolycka eller brandskada gäller försäkringen utan självrisk. Vid stöld är självrisken tre procent av prisbasbeloppet. Vid samtidigt skada på fordon och förarens tillhörigheter tillämpas endast en självrisk, den högsta.

Detta gäller även då förarens egendom ersätts genom hemförsäkring hos Länsförsäkringar.

K Rättsskyddsförsäkring – verksamhet

K1 Omfattning

Försäkringen gäller för den ansvarsförsäkrade verksamheten enligt C II.

Enligt Länsförsäkringars gällande villkor för Åkeriförsäkring ÅFM, betalas arvodeskostnader enligt 43 i detta villkor.

K2 Giltighetsområde

Försäkringen gäller i tvist, mål eller ärende med motpart som har hemvist inom Norden.

K3 Övriga villkor

I övrigt tillämpas Länsförsäkringars gällande villkor (Åkeriförsäkring ÅFM).

12. Försäkring för avställt fordon

12.1 Inledning

Försäkringen gäller endast i Sverige och då registreringspliktigt fordon är avställt hos Transportstyrelsen och inte brukas samt icke registreringspliktigt fordon som inte brukas.

12.2 Avställningsförsäkring omfattar villkoren för

- Brandförsäkring.
- Stöldförsäkring.
- Glasförsäkring.
- Rättsskyddsförsäkring
- Uppsätlig skadegörelse.
- Annan yttre olyckshändelse.

12.3 Försäkringen gäller *inte* för

Vid avställning omfattar inte skada genom trafikolycka.

12.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller endast i Sverige.

12.5 Självrisiker

Grundsjälvrisk är tio procent av prisbasbeloppet.

13. Allmänna avtalsbestämmelser

13.1 Avtalet och premiebetalningen

13.1.1

Försäkringen gäller under den tid som står på försäkringsbrevet. Vi ansvarar bara för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden, om inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Om du tecknar försäkringen samma dag som den ska träda i kraft gäller den dock inte förrän efter det klockslag du tecknar den.

13.1.2

Om detta klockslag inte kan fastställas enligt 13.1.1 börjar försäkringstiden klockan 00.00 dagen efter den dag då du meddelade oss att du ville teckna försäkringen. Försäkringen tecknas för ett år om inte annat avtalats.

Om försäkringen ska tecknas genom att du betalar premien eller om försäkringen i annat fall är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar försäkringen gälla först klockan 00.00 dagen efter den dag då premien betalades, dock tidigast på försäkringstidens första dag.

Om försäkringsavtalet enligt lag blir giltigt först efter att du skriftligen accepterat vårt erbjudande om försäkring börjar försäk-

ringen gälla klockan 00.00 dagen efter din accept, om vi inte överenskommit om en annan tidpunkt.

13.2 Upplyningsplikt

13.2.1

När du tecknar, utvidgar eller förändrar en försäkring är du skyldig att på vår begäran lämna upplysningar som kan vara av betydelse för att försäkring ska beviljas. Upplysningarna ska vara riktiga och fullständiga. Om du inser att vi har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter är du skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna. I annat fall kan nedsättning av försäkringsersättning ske enligt punkt 13.11.

13.3

Skyldighet att anmäla riskökning.

13.3.1

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras. Underlåtenhet kan leda till nedsättning av försäkringsersättning, i allvarigare fall kan ersättning helt utebli. I annat fall kan nedsättning av försäkringsersättning ske enligt punkt 13.1.1.

13.4 Din rätt att säga upp försäkringen

13.4.1 Under försäkringstiden

Du får säga upp försäkringen med omedelbar verkan om

- Försäkringsbehovet faller bort eller om det inträffar en annan liknande omständighet.
- Vi väsentligt åsidosätter våra skyldigheter enligt avtalet eller försäkringsavtalslagen.
- Det i annat fall föreligger en omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet.

13.4.2 Förnyad försäkring

Har en försäkring förnyats, kan du, innan du har betalat någon del av premien, säga upp försäkringen med omedelbar verkan.

En förnyad försäkring upphör också omedelbart om du, utan att betala premie för denna försäkring, tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

13.4.3 Ändring av försäkringsvillkor

Om vi begärt ändring av försäkringsvillkoren får du säga upp försäkringen till den tidpunkt då ändringen annars skulle börja gälla. Uppsägningen ska göras före denna tidpunkt.

13.5 Vår rätt att säga upp försäkringen

13.5.1

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar in den premie som vi genom utsänd av underrättar dig om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har vi anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast en månad före försäkringstidens

slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

Följande gäller för konsumentförsäkring:

Vi får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligt och skickas till dig senast en månad innan försäkringstiden går ut. Begär du att försäkringen ska förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl till att inte längre bevilja försäkring.

13.5.2 Under försäkringstiden

Vi får säga upp försäkringen under försäkringstiden om du eller den försäkrade grovt åsidosatt någon förpliktelse mot oss eller om det finns andra synnerliga skäl. Uppsägningen ska göras skriftligt med 14 dagars uppsägningstid.

13.6 Betalning av premie

13.6.1

Första premien för försäkringen ska betalas inom 14 dagar från den dag då vi sänt premieavi till dig.

13.6.2

Premie för senare premieperiod (gäller vid delbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi skickat ut premieavin. Om premieperioden är högst en månad, ska premien dock betalas på periodens första dag. Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen.

13.6.3

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast den dag då den nya försäkringstiden börjar.

13.6.4

Betalas inte premien i rätt tid, får vi säga upp försäkringen 14 dagar efter dagen då skriftligt meddelande om uppsägningen sänts till dig, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse.

13.6.5

Försäkringen upphör **inte**

- Om premien betalas inom de tider som anges i 13.6.4.
- Om du inte har kunnat betala premien i rätt tid därför att du blivit svårt sjuk eller berövats friheten eller inte fått ut pension eller intjänad lön från din huvudsakliga anställning.
- Om du har hindrats att betala premien i rätt tid av någon annan liknande oväntad händelse.

När hindret faller bort, ska du omedelbart betala premien. Gör du inte det upphör försäkringen. Om dröjsmålet har varat i tre månader, upphör försäkringen även om hindret finns kvar.

13.6.6

Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört enligt 13.6.4 eller 13.6.5 anses du ha begärt en ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vill vi inte bevilja försäkring enligt din begäran, ska du skriftligen underrättas om detta inom 14 dagar från betalningsdagen. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med din begäran.

13.6.7 Särskilda regler vid autogirobetalning

Utöver vad som anges i 13.6.1-13.6.6 gäller bestämmelserna i autogiroavtalet.

Villkor för traktor och motorredskap används i lantbruksverksamhet

Om autogiro upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i 13.6.1-13.6.6.

13.6.8 Särskild bestämmelse för trafikförsäkringspremie

Vi överläter fordran på obetald trafikförsäkringspremie till Trafikförsäkringsföreningen.

13.7 Betalning av tilläggspremie

13.7.1

Har den avtalade premien höjts under försäkringstiden ska tilläggspremien betalas inom 14 dagar från den dag då vi sänt premieavin.

13.7.2

För dig som är konsument gäller följande:

Om tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. När vi sänt dig underrättelse om sådan omräkning av försäkringstiden gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, minst i 14 dagar från det att underrättelsen har sänts.

För dig som är näringsidkare gäller följande:

Betalas inte tilläggspremien i rätt tid får vi säga upp försäkringen 14 dagar efter den dag då skriftligt meddelande om uppsägning sänts till dig.

13.9 Räddningsåtgärder

13.9.1 Föreskrifter

Du måste efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa omedelbart och begränsa skada som redan inträffat. De anvisningar som vi lämnat ska följas.

Vi ersätter skäliga kostnader för åtgärd som är rimlig. Ersättning lämnas inte om du har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande. Åsidosätter du genom grov vårdslöshet eller uppsåt föreskrifter om räddningsåtgärder, kan ersättningen minskas eller utebli.

13.10 Reglering av skada

13.10.1 Anmälan och ersättningskrav, föreskrift

Skada ska anmälas till oss utan dröjsmål. Dessutom ska den som begär ersättning

- vid stöld eller annat tillgrepp eller försök till sådant brott, inbrott, rån eller överfall ska polisanmälan göras utan dröjsmål på den ort där skadan inträffat och sända in intyg till oss om detta,
- vid skada som har inträffat under transport på annat transportmedel, anmäla skadan till transportföretaget,
- lämna specificerat krav på ersättning,
- upplysa oss om annan försäkring gäller för samma skada,
- på begäran av oss lämna upplysningar och tillhandahålla originalkvitton, bevis, läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

13.10.2 Besiktning, föreskrift

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning.

13.10.3 Reparation, föreskrift

Reparation och bärgning får - utöver vad som följer av punkt 13.9 - göras endast efter vårt godkännande. Beträffande valet av reparatör, bärgare, reparationsmetod och material ska våra anvisningar följas. Vi har rätt att företräda dig i förhållande till den som utför reparatio-

nen. Skadade föremål ska under skaderegleringstiden hållas tillgängliga för eventuell besiktning.

Som ägare av fordonet ska du, efter vårt medgivande, beordra reparation och godkänna eller reklamera utfört arbete.

I brådskande fall får sådan reparation utföras som är nödvändig för att färden med fordonet ska kunna fortsätta. En förutsättning för detta är att reparationen görs efter samråd med oss.

13.10.4 Påföljd

Åsidosätter du föreskrift enligt 13.10.1-13.10.3 kan ersättningen minskas eller utebli enligt 13.11.

13.10.5 Utbetalning av ersättning

Vi ska betala ersättning senast en månad efter det att den ersättningsberättigade gjort vad som angetts i 13.10.1-13.10.3. Har den som begär ersättning uppenbarligen rätt till åtminstone visst belopp, betalar vi detta innan den slutliga ersättningen fastställts.

13.10.6 Ränta

Betalas ersättning efter utgången av den månad som angetts i 13.10.5 betalar vi dröjsmålsränta enligt räntelagen. Under polisutredning eller värdering enligt 13.12.6 betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 50 kronor.

13.10.7 Preskription

Preskription av trafikskadeersättning

Du förlorar din rätt till trafikskadeersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Preskription av annan försäkringsersättning

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat skydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från den tidpunkt när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Följande gäller *inte* för konsumentförsäkring:

Vi eller, om vi skriftligen förelagt dig att väcka talan, har du alltid minst ett år på dig att väcka talan mot oss från det att du fick del av föreläggandet. Vi har rätt att skriftligen förelägga dig att väcka talan senast ett år från det att du fick del av föreläggandet.

13.10.8 Mervärdesskatt - Moms

Försäkringstagare som är redovisningsskyldig för moms ska svara för denna.

13.11 Nedsättning av försäkringsersättning

Om inte förhållandet är reglerat särskilt i villkoret kan ersättningen sättas ned på grund av att du inte följt dina skyldigheter enligt villkor och lag. Om nedsättning blir aktuell görs en bedömning utifrån vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna i det aktuella fallet. I detta avsnitt räknas de situationer upp där nedsättning kan bli aktuell.

- Oriktig eller ofullständig uppgift när försäkring tecknades.
- Underlåtenhet att anmäla ändring i förhållande som har uppgetts då försäkring tecknades.

c) Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren.

Om förhållande enligt a och b medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor begränsas vårt ansvar till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle gällt.

Vid åsidosättande av föreskrift enligt c kan ersättning från försäkringen sättas ned eller helt utebli. Nedsättning sker inte i den mån du kan visa att åsidosättandet av föreskriften varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller för skadans omfattning.

13.11.1 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skaderegleringen

Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfallet uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet lämnat oriktiga uppgifter, eller dolt något av betydelse, kan ersättningen sättas ned.

13.11.2 Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet med uppsåt lämnas ingen ersättning till dig. Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning till dig endast om det finns synnerliga skäl. Detsamma gäller om du måste ha antas handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebär en betydande risk för att skada skulle inträffa.

13.11.3 Identifikation

I vissa nedsättningssituationer jämställer vi ditt handlande med handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen. Identifikation tillämpas i följande situationer:

- reglerna vid skada om att du måste försöka hindra eller begränsa en skada som inträffar eller hotar att omedelbart inträffa
- åsidosättande av föreskrift
- framkallande av försäkringsfallet

13.12 Regler i särskilda fall

13.12.1 Leverantörsgaranti/abonnemang

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt försäkring, garanti, abonnemang eller liknande åtagande.

Försäkringen gäller om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

13.12.2 Krigsskador

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med terrorhandling, krig eller krigsliknande händelser.

13.12.3 Atomskador/dammgenombrott

Försäkringen gäller *inte* för skada

- På egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.
- Som direkt eller indirekt orsakats av dammgenombrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elproduktion. Detta avser inte ersättning enligt trafikskadelagen och rättsskyddsförsäkring.

13.12.4 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

13.12.5 Dubbelförsäkring

Även om samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, har du inte rätt till högre ersättning från bolagen än för vad som sammanlagt svarar mot skadan.

13.12.6 Om det blir tvist

Vid tvist om värdet på skadad egendom ska, på begäran av någon av parterna, en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska vara förordnad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler.

Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han har beräknat skadans värde.

Av ersättningen till värderingsmannen ska du betala 500 kronor och tio procent av överskjutande belopp, sammanlagt högst 50 procent av värderingsmannens ersättning. Om värderingsmannen värderar skadan till högre belopp än det vi erbjuder, betalar vi hela kostnaden.

13.12.7 Sanktionsbestämmelse

Länsförsäkringar är inte skyldigt att lämna försäkringsskydd, betala ersättning för en skada eller tillhandahålla en tjänst eller förmån om det skulle innebära att Länsförsäkringar därigenom blir föremål för någon sanktion eller bryter mot ett förbud eller en begränsning som följer av ett beslut från FN, EU, Storbritannien, Nordirland eller USA om ekonomiska, handels- eller finansiella sanktioner.

13.13 Återkrav

13.13.1

I samma utsträckning som vi ersatt dig, övertar vi den rätt du kan ha att kräva ersättning av annan. Du får inte med den som är ansvarig för skadan träffa överenskommelse som innebär att du helt eller delvis avstår din rätt till ersättning.

13.13.2

I samma utsträckning som vi har betalat ersättning från Trafikförsäkring, har vi enligt Trafikskadelagen bland annat rätt att kräva tillbaka ersättning från den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med straffbar påverkan av alkohol eller annat berusningsmedel. Dessutom kan vi enligt Trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

13.14 Gemensamt skaderegleringsregister (GSR)

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningsregistret är GSR AB. Dessutom kan bolaget komma att lämna uppgifter om stöldanmält och eftersökt gods till Larmtjänst AB för utredning av oklara försäkringsfall och eftersökning av stulen egendom.

13.15 Behandling av personuppgifter

Länsförsäkringar behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats lansforsakringar.se/personuppgifter. Om du vill kan du få informationen skickad till dig, kontakta i så fall ditt lokala försäkringsbolag.

I den mån Länsförsäkringar, för att fullgöra sina åtaganden enligt

försäkringsavtalet, även behöver behandla uppgifter om försäkringsstagarens arbetstagare ansvarar försäkringstagaren för att arbetstägarna får informationen "Behandling av personuppgifter".

13.16 Om vi inte kommer överens

Om du inte är nöjd med beslut eller hantering av ett ärende är vi naturligtvis beredda att ompröva ärendet. Kontakta i första hand den handläggare som haft ansvar för ditt ärende eller vår klagomålsansvariga.

Du kan även vända dig till domstol för att få ditt ärende prövat. Dina ombudskostnader kan oftast ersättas genom rättsskyddet i din försäkring. Du betalar då enbart självrisken.

Om du har frågor som gäller trafikskadeersättning för personskador kan du istället få ärendet prövat i Trafikskadenämnden.

För privatpersoner gäller även följande:

Om du är missnöjd kan du vända dig till Allmänna Reklamationsnämnden med tvistefrågor som inte är av medicinsk karaktär, arn.se, telefon 08-508 860 00. Konsumenternas Försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm lämnar upplysningar i försäkringsfrågor. Telefon 0200-22 58 00, konsumenternas.se. Besöksadress: Karlavägen 108.

Även den kommunala konsumentvägledningen kan lämna information och råd. All ovanstående rådgivning och prövning är kostnadsfri. Är du ändå inte nöjd kan du vända dig till domstol för att få saken slutligt prövad.

Begreppsförklaringar

Aktsamhetskrav och föreskrifter

Bestämmelser om handlingsätt eller anordningar som avser att förebygga eller begränsa en skada eller vissa kvalifikationer hos försäkrad, dennes arbetstagare eller andra medhjälpare.

Arbetstagare

Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om socialavgifter. Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

Avbrottsersättning

Ersättning per dag för tid under vilken skadad egendom inte kan brukas. Lämnas i form av kontant ersättning.

CE-märkning

En produktmärkning inom EES som visar att produkten uppfyller grundläggande krav inom miljö, hälsa och säkerhet. Maskiner tillverkade eller importerade efter 1 januari 1995 samt maskiner importerade från icke EU-land ska vara CE-märkta. Om en maskin saknar CE-märkning trots krav på detta får den inte användas.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas, utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Efterfordon

Redskap eller annat som inte är en släpvagn eller ett terrängsläp. Efterfordon är kopplat till ett fordon men inte avsett för person- eller godsbefordran. Exempel kompressor och skylift.

Explosion

Inifrån kommande förlopp där något med stor kraft springer sönder så att bitarna slungas utåt, vanligen i kombination med en knall.

Fast monterad utrustning

Utrustning som är fastsatt med bult, skruv, svetsning eller liknande i fordonets kaross eller inredning så att det krävs verktyg för att ta bort den.

Fordonsslag/användningssätt

Den indelning i grupper av fordon som försäkringsbolaget gjort.

FTR (Svensk Försäkrings tekniska rekommendation)

Försäkringsföretagens branschorganisations rekommendation gällande brandskydd.

Försäkrad egendom

Det fordon som anges i försäkringsbrevet/avtalet, och utrustning som kan anses vara normal för ett fordon av samma slag och användningssätt som det försäkrade.

Försäkringstagare

Den som har avtal om försäkring med bolaget.

Försäkrad

Den vars intresse är försäkrat mot skada.

Försäkringsfall

Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.

Giltighetsområde

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa. För vissa fordon och försäkringsmoment kan andra regler gälla (dessa framgår vid respektive försäkringsmoment).

Kabelskada

Skada på omslutna ledare avsedda för överföring av el, värme, vatten eller elektronisk kommunikation.

Karens

Med karens menas att ersättning inte lämnas för avbrott under viss tid från den tidpunkt skadan inträffade.

Kraftöverföring

Kraftöverföring eller transmission är en del av maskintekniken som går ut på att via drivaxlar, drivremmar, kuggjul med mera överföra kraft mellan exempelvis en motor och hjul.

LBK (Lantbrukets Brandskyddskommitté)

Samarbetsorgan för lantbruk, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag för förbättrat brandskydd.

Manskapsvagn

En slags byggarbäck på hjul som vanligen flyttas med hjälp av traktor.

Marknadsvärdet

Egendomens värde i allmänna handel omedelbart före skadan.

Motorvakt

Motorvakt kan, beroende på utförande, skydda funktioner genom att larma via ljud/ljus samt stänga av motor vid hög motortemperatur, lågt oljetryck eller generatorremsbrott.

Nedsättning

Minskning av försäkringsersättning därför att försäkringstagaren/brukaren inte följt aktsamhetskrav eller lämnat oriktiga uppgifter till bolaget.

Nyvärde

Med nyvärde avses vad det skulle kosta att omedelbart innan skadetillfället anskaffa en ny egendom likvärdig med den skadade utan avdrag för värdeminskning på grund av ålder och bruk.

Näringsverksamhet

Yrkesmässig verksamhet som bedrivs regelbundet och varaktigt med vinstsyfte.

Preskriptionstid

När preskription inträtt upphör rätten till ersättning och preskriptionstiden räknas från den tidpunkt den försäkrade får kännedom om försäkringsfallet.

Prisbasbelopp

Avser prisbasbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. I försäkringsvillkoren avses det prisbasbelopp som gällde för januari månad det år skadan skedde.

Restvärde

Värde av skadat föremål omedelbart efter skadan.

Självrisk

Del av skadekostnaden som försäkringstagaren själv svarar för. Självrisk dras från skadekostnaden. Vid trafikförsäkring återkrävs den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Prisbasbeloppsbaserad självrisk avrundas nedåt till närmaste hundratal kronor.

Släpfordon

Fordon inrättat för koppling till traktor, motorredskap, bil, motorcykel eller moped klass I och är avsett för person- eller godsbefordran eller för att bära anordning för att driva dessa fordon.

Släpvagn

Släpfordon på hjul eller band.

SBF (Svenska Brandskyddsföreningen)

Brandskyddsföreningens gemensamma brandskyddsbestämmelser.

Stilleståndsersättning

Trafikskadeersättning (skadestånd) som ska täcka den kostnad som uppstår när försäkrat fordon inte kan användas på grund av skada.

Tillfälligt lyft

Spontan och oplanerat lyft som inte är en del av ursprungligt uppdrag.

Traktordirektivet

Traktorer ska uppfylla Traktordirektivet som har samma betydelse som det så kallade helbilsgodkännandet som finns för personbilar inom EU.

Uthyrning

Med uthyrning i villkorets mening avses uthyrning enligt upprättat avtal mellan parterna för kortare tid än ett år och mot ersättning.

Utrymme

Förvaringsplats som disponeras av försäkringstagaren. Som utrymme anses inte fordon.

Värdehandlingar

Med värdehandlingar menas kontantkort till exempel parkerings- och telefonkort, frimärken, obligationer, kuponger, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsbevis eller värdebevis till exempel färd- och inträdesbiljetter samt månads- och årskort.

Yrkemässigt lyft

Planerat lyft enligt uppdrag mot ersättning.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | **Länsförsäkringar Blekinge** 0454-30 23 00 | **Dalarnas Försäkringsbolag** 023-930 00 | **Länsförsäkringar Gotland** 0498-28 18 50
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | **Länsförsäkringar Gäinge-Kristianstad** 044-19 62 00 | **Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän** 031-63 80 00 | **Länsförsäkringar Halland**
035-15 10 00 | **Länsförsäkringar Jämtland** 063-19 33 00 | **Länsförsäkringar Jönköping** 036-19 90 00 | **Länsförsäkringar Kalmar län** 020-66 11 00 | **Länsförsäkring Kronoberg**
0470-72 00 00 | **LF Norrbotten** 0920-24 25 00 | **Länsförsäkringar Skaraborg** 0500-77 70 00 | **Länsförsäkringar Skåne** 040-633 80 00 | **Länsförsäkringar Stockholm** 08-562 830 00
Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | **Länsförsäkringar Uppsala** 018-68 55 00 | **Länsförsäkringar Värmland** 054-775 15 00 | **Länsförsäkringar Västerbotten** 090-10 90 00
Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | **Länsförsäkringar Älvsborg** 0521-27 30 00 | **Länsförsäkringar Östgöta** 013-29 00 00